

КОНВЕНЦІЇ **Міжнародної** **організації праці** **з безпеки праці та здоров'я** **на робочих місцях**

Виготовлено за фінансової
підтримки Європейського Союзу

КОНВЕНЦІЯ 81	3
РОЗДІЛ I. ІНСПЕКЦІЯ ПРАЦІ В ПРОМИСЛОВОСТІ	3
РОЗДІЛ II. ІНСПЕКЦІЯ ПРАЦІ В ТОРГІВЛІ	8
РОЗДІЛ III. РІЗНІ ПОЛОЖЕННЯ	8
РОЗДІЛ IV. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ	10
КОНВЕНЦІЯ 129	13
КОНВЕНЦІЯ 155	23
РОЗДІЛ I. СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ І ВИЗНАЧЕННЯ	23
РОЗДІЛ II. ЗАСАДИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ	24
РОЗДІЛ III. ЗАХОДИ НА НАЦІОНАЛЬНОМУ РІВНІ	25
РОЗДІЛ IV. ЗАХОДИ НА РІВНІ ПІДПРИЄМСТВА	27
РОЗДІЛ V. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ	28
КОНВЕНЦІЯ 174	31
РОЗДІЛ I. СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ І ВИЗНАЧЕННЯ	31
РОЗДІЛ II. ЗАГАЛЬНІ ПРИНЦИПИ	32
РОЗДІЛ III. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ РОБОТОДАВЦІВ	33
ІДЕНТИФІКАЦІЯ	33
ПОВІДОМЛЕННЯ	33
ЗАХОДИ НА РІВНІ ОБ'ЄКТА	33
ДОПОВІДЬ З БЕЗПЕКИ	34
ЗВІТ ПРО АВАРІЮ	35
РОЗДІЛ IV. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ КОМПЕТЕНТНИХ ОРГАНІВ	
ГОТОВНІСТЬ ЗА МЕЖАМИ ОБ'ЄКТА	
НА ВИПАДОК АВАРІЙНОГО СТАНУ	35
РОЗМІЩЕННЯ ОБ'ЄКТІВ ПІДВИЩЕНОЇ НЕБЕЗПЕКИ	36
ІНСПЕКЦІЯ	36
РОЗДІЛ V. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ ПРАЦІВНИКІВ	
І ЇХНІХ ПРЕДСТАВНИКІВ	36
РОЗДІЛ VI. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВ-ЕКСПОРТЕРІВ	37
РОЗДІЛ VII. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ	37
КОНВЕНЦІЯ 176	39
РОЗДІЛ I. ВИЗНАЧЕННЯ	39
РОЗДІЛ II. СФЕРА РЕГУЛЮВАННЯ І СПОСОБИ ЗАСТОСУВАННЯ	40
РОЗДІЛ III. ЗАХОДИ ЩОДО ВІДВЕРНЕННЯ РИЗИКІВ	
ТА ЗАХИСТУ НА ШАХТІ	42
А. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ РОБОТОДАВЦІВ	42
В. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ ПРАЦІВНИКІВ І ЇХНІХ ПРЕДСТАВНИКІВ	44
С. СПІВПРАЦЯ	45
РОЗДІЛ IV. ЗАСТОСУВАННЯ	46
РОЗДІЛ V. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ	46
КОНВЕНЦІЯ 187	49

Виготовлено за фінансової
підтримки Європейського Союзу

КОНВЕНЦІЯ 81

КОНВЕНЦІЯ ПРО ІНСПЕКЦІЮ ПРАЦІ У ПРОМИСЛОВІСТІ Й ТОРГІВЛІ¹ (РАТИФІКОВАНА УКРАЇНОЮ 10.11.2004)

Генеральна конференція Міжнародної організації праці, що скликана в Женеві Адміністративною радою Міжнародного бюро праці та зібралася 19 червня 1947 року на свою тридцяту сесію, ухваливши прийняти ряд пропозицій стосовно інспекції праці в промисловості і торгівлі, що є четвертим пунктом порядку денного сесії, вирішивши надати цим пропозиціям форми міжнародної конвенції, ухвалює цього одинадцятого дня липня місяця тисяча дев'ятсот сорок сьомого року нижченаведену Конвенцію, яка може називатися Конвенцією 1947 року про інспекцію праці:

РОЗДІЛ I. ІНСПЕКЦІЯ ПРАЦІ В ПРОМИСЛОВІСТІ

Стаття 1

Кожний член Міжнародної організації праці, щодо якого ця Конвенція набула чинності, зобов'язується мати систему інспекції праці на промислових підприємствах.

Стаття 2

1. Система інспекції праці на промислових підприємствах поширюється на всі підприємства, щодо яких інспектори зобов'язані забезпечити застосування положень законодавства, котрі стосуються умов праці та охорони працівників у процесі їхньої роботи.

2. Національне законодавство може вилучати з-під цієї Конвенції підприємства гірничої промисловості і транспорту або частини цих підприємств.

Стаття 3

1. Завданнями системи інспекції праці є:

- a) забезпечення застосування положень законодавства в галузі умов праці та безпеки працівників у процесі їхньої роботи, як, наприклад, положень щодо тривалості робочого дня, заробітної плати, безпеки праці, охорони здоров'я і добробуту, використання праці дітей і підлітків та з інших таких питань, у тій мірі, в якій інспекторам праці належить забезпечувати застосування зазначених положень;
- b) забезпечення роботодавців і працівників технічною інформацією та порадами щодо найефективніших засобів дотримання законодавчих положень;
- c) доведення до відома компетентного органу влади фактів бездіяльності або зловживання, котрі не підпадають під дію тих законодавчих положень, які є.

2. Якщо інспекторам праці доручають інші функції, то це не повинно перешкоджати здійсненню їхніх основних функцій і завдавати будь-яким чином шкоди авто-

¹ Дата набуття чинності: 7 квітня 1950 року.

ритетові чи неупередженості, які потрібні інспекторам у їхніх стосунках з роботодавцями і працівниками.

Стаття 4

1. У тій мірі, в якій це сумісно з адміністративною практикою члена Організації, інспекція праці повинна перебувати під наглядом і контролем центральної влади.

2. Стосовно федеративної держави вислів “центральный орган” може означати або центральный орган федерації, або центральный орган однієї зі складових частин федерації.

Стаття 5

Компетентний орган влади вживає відповідних заходів для того, щоб сприяти:

- a) ефективній співпраці між службами інспекції, з одного боку, та іншими урядовими службами, а також державними й приватними установами, які здійснюють аналогічну діяльність, — з другого;
- b) співпраці між службами інспекції праці та роботодавцями і працівниками або їхніми організаціями.

Стаття 6

Персонал інспекції складається з державних службовців, статус і умови роботи яких забезпечують стабільність їхньої посади і роблять їх незалежними від будь-яких змін в уряді чи будь-якого небажаного зовнішнього впливу.

Стаття 7

1. За умови дотримання положень, якими національне законодавство може керуватися у наборі службовців державних установ, інспекторів праці набирають суто на підставі придатності кандидата до виконання завдань, які будуть на нього покладені.

2. Методи перевірки такої придатності визначає компетентний орган влади.

3. Інспектори праці дістають відповідну підготовку для здійснення своїх функцій.

Стаття 8

До складу персоналу інспекції можуть призначатися як чоловіки, так і жінки, у разі потреби на інспекторів-чоловіків та інспекторів-жінок можуть відповідно покладатися особливі завдання.

Стаття 9

Кожний член Організації вживає потрібних заходів для того, щоб кваліфіковані експерти та спеціалісти, серед них спеціалісти з медицини, механіки, електрики та хімії, залучалися б до роботи інспекції в таких формах, які будуть визначені як такі, що найбільш відповідають національним умовам, з метою забезпечити застосування законодавчих положень щодо охорони здоров'я та безпеки працівників під час їхньої роботи, а також отримати інформацію щодо впливу застосованих засобів, використаних матеріалів і методів праці на стан здоров'я і безпеки працівників.

Стаття 10

Кількість інспекторів праці має бути достатньою для забезпечення ефективного здійснення функцій інспекційної служби; вона встановлюється з урахуванням:

- a) важливості завдань, що їх повинні виконувати інспектори, зокрема:
 - i) числа, роду, розміру і розташування підприємств, які підпадають під контроль інспекції;
 - ii) чисельності та категорій працівників, зайнятих на цих підприємствах;
 - iii) кількості та складності законодавчих положень, застосування яких належить забезпечити;
- b) матеріальних засобів, наданих у розпорядження інспекторів; і
- c) практичних умов, у яких повинні здійснюватись інспекційні відвідання, щоб бути ефективними.

Стаття 11

1. Компетентний орган влади вживає потрібних заходів для того, щоб у розпорядженні інспекторів праці були:

- a) місцеві бюро, обладнані відповідно до потреб інспекційної служби і доступні для всіх зацікавлених осіб;
- b) транспортні засоби, потрібні для здійснення їхніх функцій у разі, якщо немає відповідних засобів громадського транспорту.

2. Компетентний орган влади вживає належних заходів з метою відшкодування інспекторам праці всіх витрат, пов'язаних з пересуванням та будь-яких додаткових витрат, потрібних для здійснення їхніх функцій.

Стаття 12

1. Інспектори праці, забезпечені документами, що засвідчують їхні повноваження, мають право:

- a) безперешкодного проходу без попереднього повідомлення і в будь-яку годину доби на будь-яке підприємство, яке підпадає під контроль інспекції;
- b) входити вдень у всі будинки, що їх вони мають достатні підстави вважати за такі, що підпадають під контроль інспекції;
- c) здійснювати будь-які перевірки, контроль і розслідування, котрі вони можуть вважати потрібними, щоб упевнитися в тому, що законодавчі положення ефективно виконуються, і зокрема:
 - i) наодинці або в присутності свідків ставити запитання роботодавцеві або персоналу підприємства щодо всіх галузей, котрі торкаються застосування законодавчих положень;
 - ii) вимагати ознайомлення з будь-якими книгами, реєстрами або документами, ведення яких приписано законодавством з питань умов праці, з метою перевірки їхньої відповідності до законодавчих положень і зняття з них копії або витягів з окремих місць;

- iii) вимагати вивішування об'яв, як це передбачено законодавчими положеннями;
- iv) вилучати або брати з собою для аналізу зразки використовуваних або оброблюваних матеріалів і речовин, за умови повідомлення роботодавців або їхніх представників про те, що матеріали або речовини були вилучені та винесені з цією метою.

2. У разі інспекційного відвідання інспектор повідомляє про свою присутність роботодавця або його представника, якщо тільки він не вважатиме, що таке повідомлення може завдавати шкоди ефективності контролю.

Стаття 13

1. Інспекторам праці дозволяється вимагати вжиття заходів щодо усунення недоліків, відзначених у якійсь споруді, обладнанні або методах праці, які вони мають підстави вважати такими, що загрожують здоров'ю чи безпеці працівників.

2. Для того, щоб інспектори праці мали можливість вжити таких заходів, їм забезпечують повноваження з дотриманням права оскарження в судових або адміністративних органах, яке може бути передбачене національним законодавством, давати розпорядження або вимагати, щоб було дано розпорядження:

- a) щодо внесення в певний термін до споруд таких змін, які потрібні для забезпечення суворого застосування законодавчих положень з питань охорони здоров'я та безпеки працівників;
- b) у разі безпосередньої загрози для здоров'я і безпеки працівників — щодо вжиття заходів, які підлягають негайному виконанню.

3. Якщо процедура, встановлена в параграфі 2, несумісна з адміністративною і судовою практикою члена Організації, інспектори матимуть право звертатися до компетентного органу влади з тим, щоб він надіслав припис або розпорядився щодо вжиття заходів, які підлягають негайному виконанню.

Стаття 14

Інспекції праці передається інформація щодо нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань у тих випадках і таким чином, як це приписано національним законодавством.

Стаття 15

За окремими винятками, які можуть бути передбачені національним законодавством, інспекторам праці:

- a) забороняється брати пряму або посередню участь у справах підприємств, які перебувають під їхнім контролем;
- b) ставиться за обов'язок, під загрозою кримінальних санкцій або відповідних дисциплінарних заходів, не розголошувати, навіть після залишення посади, виробничих або комерційних таємниць чи виробничих процесів, з якими вони могли ознайомитися під час виконання своїх функцій;

- с) приписується вважати абсолютно конфіденційним джерело будь-якої скарги на недоліки або порушення законодавчих положень і утримуватися від повідомлення роботодавця або його представника про те, що інспекційне відвідання було зроблено у зв'язку з отриманням такої скарги.

Стаття 16

Інспекції на підприємствах проводяться так часто і так ретельно, як це потрібно для забезпечення ефективного застосування відповідних законодавчих положень.

Стаття 17

1. Особи, які порушують законодавчі положення або ухиляються від дотримання таких положень, виконання яких покладено на інспекторів праці, негайно піддаються судовому переслідуванню без попереднього повідомлення; однак національне законодавство може передбачити винятки щодо таких випадків, коли має робитися попереднє повідомлення, з тим щоб виправити становище або вжити запобіжних заходів.

2. Інспектори праці мають право самі вирішувати питання про те, чи слід зробити попередження або дати пораду замість того, щоб порушити або рекомендувати порушити судове переслідування.

Стаття 18

Національним законодавством передбачаються та ефективно застосовуються відповідні санкції за порушення законодавчих положень, застосування яких підлягає контролю з боку інспекторів праці, та за протидію інспекторам праці під час здійснення їхніх обов'язків.

Стаття 19

1. Інспектори праці та місцеві інспекційні бюро подають центральному органу інспекційної служби періодичні доповіді загального плану щодо наслідків своєї діяльності.

2. Ці доповіді складаються згідно з приписами центрального органу і охоплюють питання, які від часу до часу вказує цей орган; вони подаються принаймні так часто, як цього вимагає центральний орган, але у всякому разі не рідше ніж один раз на рік.

Стаття 20

1. Центральний орган інспекції оприлюднює щорічні доповіді загального плану щодо діяльності інспекційних служб, котрі перебувають під його контролем.

2. Ці доповіді оприлюднюються в розумний термін, що в жодному разі не перевищує дванадцяти місяців після закінчення року, якого вони стосуються.

3. Примірники щорічних доповідей надсилаються Генеральному директору Міжнародного бюро праці в розумний термін після оприлюднення їх і у всякому разі не пізніше ніж через три місяці.

Стаття 21

У щорічних доповідях, що їх оприлюднює центральний орган служби інспекції, охоплюються такі та всі інші питання, котрі стосуються справи, тією мірою, якою вони підпадають під контроль даного центрального органу:

- a) закони і постанови щодо діяльності інспекції праці;
- b) персонал інспекції праці;
- c) статистичні дані щодо підприємств, охоплених контролем інспекцій, та кількість працівників, зайнятих на цих підприємствах;
- d) статистичні дані про інспекційні відвідування;
- e) статистичні дані про порушення, які мали місце, та про вжиті санкції;
- f) статистичні дані про нещасні випадки на виробництві;
- g) статистичні дані щодо професійних захворювань.

РОЗДІЛ II. ІНСПЕКЦІЯ ПРАЦІ В ТОРГІВЛІ

Стаття 22

Кожний член Міжнародної організації праці, щодо якого є чинним даний розділ цієї Конвенції, зобов'язується мати систему інспекції праці на торговельних підприємствах.

Стаття 23

Система інспекції праці на торговельних підприємствах поширюється на ті підприємства, щодо яких інспектори праці повинні забезпечити застосування законодавчих положень, які стосуються умов праці та охорони працівників у процесі їхньої роботи.

Стаття 24

Система інспекції праці на торговельних підприємствах відповідає вимогам статей **3–21** цієї Конвенції, настільки, наскільки вони застосовні.

РОЗДІЛ III. РІЗНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 25

1. Будь-який член Організації, який ратифікує цю Конвенцію, може додати до документа про ратифікацію заяву із зазначенням того, що прийняття ним зобов'язань за цією Конвенцією не поширюється на розділ II.

2. Будь-який член Організації, який зробив таку заяву, може в будь-який час анулювати її наступною заявою.

3. Будь-який член Організації, для якого є чинною заява, зроблена відповідно до параграфу **1** цієї статті, у своїх щорічних доповідях з приводу застосування цієї Конвенції повідомляє про стан законодавства і практики стосовно до положень розділу **II** цієї Конвенції і зазначає, якою мірою здійснено або передбачається здійснити згадані положення.

Стаття 26

У тих випадках, коли немає впевненості в тому, що ця Конвенція поширюється на будь-яке підприємство або його частку чи службу, це питання вирішує компетентний орган влади.

Стаття 27

У цій Конвенції термін “законодавчі положення” означає, крім положень законодавства, рішення третейських судів і колективні договори, котрі мають чинність закону, застосування яких повинні забезпечувати інспектори праці.

Стаття 28

У щорічних доповідях, які подаються відповідно до статті **22** Статуту Міжнародної організації праці, наводиться докладна інформація щодо всіх положень національного законодавства, котрі надають чинності положенням цієї Конвенції.

Стаття 29

1. Якщо на території члена Організації є великі райони, де внаслідок розпорошеності населення або рівня розвитку району компетентний орган влади вважає практично нездійсненним застосування положень цієї Конвенції, цей орган влади може вилучити ці райони і сфери застосування Конвенції або цілком, або з такими винятками щодо окремих підприємств чи професій, які він вважає за доцільне зробити.

2. Кожний член Організації у своїй першій щорічній доповіді про застосування цієї Конвенції, яка подається відповідно до статті **22** Статуту Міжнародної організації праці, зазначає всі райони, щодо яких він має намір скористатися положеннями цієї статті, а також причини, з яких він збирається скористатися цими положеннями. Жоден член Організації не може після подання першої щорічної доповіді використовувати положення цієї статті, за винятком щодо районів, зазначених у цій доповіді.

3. Кожний член Організації, який використовує положення цієї статті, вказує у своїх наступних щорічних доповідях ті райони, щодо яких він відмовляється від права використовувати зазначені положення.

Стаття 30

Щодо територій, згаданих у статті **35** Статуту Міжнародної організації праці, зміненого відповідно до поправки **1946** року до Статуту Міжнародної організації праці, за винятком територій, згадуваних у параграфах **4** і **5** зазначеної статті, кожний член Організації, який ратифікував цю Конвенцію, надсилає Генеральному директору Міжнародного бюро праці у якнайстисліший термін після ратифікації заяву із зазначенням:

- a) територій, відносно яких заінтересований член Організації зобов'язується застосовувати положення Конвенції без змін;
- b) територій, відносно яких він зобов'язується застосовувати положення Конвенції зі змінами, і деталей цих змін;

- c) територій, на яких Конвенція не буде застосовуватися, і в таких випадках причин, з яких вона до них незастосовна;
- d) територій, відносно яких він резервує своє рішення.

2. Зобов'язання, згадані в а) і b) параграфу **1** цієї статті, вважаються невід'ємною частиною ратифікації і мають однакові з нею наслідки.

3. Будь-який член Організації може за допомогою нової заяви відмовитись від усіх або частини застережень, які містяться в його попередній заяві, через b), c) і d) параграфу **1** цієї статті.

4. Будь-який член Організації може в періоди, протягом яких ця Конвенція може бути денонсована відповідно до положень статті **34**, надіслати Генеральному директорові нову заяву, яка змінює в будь-якому іншому відношенні умови будь-якої попередньої заяви і повідомляє про становище на певних територіях.

Стаття 31

1. Коли питання, що їх зачіпає ця Конвенція, входять до компетенції безпосередньо влади території поза метрополією, член Організації, відповідальний за міжнародні відносини цієї території, може за погодженням з урядом цієї території надіслати Генеральному директорові Міжнародного бюро праці заяву про взяття зобов'язань за цією Конвенцією від імені такої території.

2. Заява про взяті зобов'язання може бути надіслана Генеральному директорові Міжнародного бюро праці:

- a) двома чи більше членами Організації щодо території, яка перебуває під їхнім спільним управлінням;
- b) будь-якою міжнародною владою, відповідальною за управління будь-якою територією на підставі положень Статуту Організації Об'єднаних Націй чи будь-якої постанови, чинної щодо такої території.

3. У заявах, які надсилаються Генеральному директорові Міжнародного бюро праці відповідно до положень попередніх параграфів цієї статті, зазначається, чи будуть положення Конвенції застосовуватися на цій території зі змінами чи без змін; якщо в заяві зазначається, що положення Конвенції застосовуватимуться зі змінами, в ній має бути уточнено, в чому полягають ці зміни.

4. Заінтересований член або члени Організації або міжнародна влада можуть через подання нової заяви повністю або частково відмовитися від права посилатися на зміни, обумовлені в будь-якій попередній заяві.

5. У періоди, коли Конвенція може бути денонсована відповідно до положень статті **34**, заінтересований член або члени Організації або міжнародна влада можуть надіслати Генеральному директорові заяву, яка змінює в будь-якому відношенні умови будь-якої попередньої заяви і яка повідомляє про дійсне становище у застосуванні цієї Конвенції.

РОЗДІЛ IV. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 32

Офіційні документи про ратифікацію цієї Конвенції надсилаються Генеральному директорові Міжнародного бюро праці для реєстрації.

Стаття 33

1. Ця Конвенція зв'язує тільки тих членів Організації, чиї документи про ратифікацію зареєстрував Генеральний директор.
2. Вона набуває чинності через дванадцять місяців після того, як Генеральний директор зареєструє документи про ратифікацію від двох членів Організації.
3. Надалі ця Конвенція набуває чинності щодо кожного члена Організації через дванадцять місяців після дати реєстрації його документа про ратифікацію.

Стаття 34

1. Будь-який член Організації, який ратифікував цю Конвенцію, може після закінчення десятирічного періоду з моменту, коли вона початково набула чинності, денонсувати її актом про денонсацію, надісланим Генеральному директору Міжнародного бюро праці та зареєстрованим ним. Денонсація набуває чинності через рік після реєстрації акта про денонсацію в Міжнародному бюро праці.
2. Кожний член Організації, який ратифікував цю Конвенцію і який протягом року після закінчення згаданого в попередньому пункті десятирічного періоду не скористається своїм правом на денонсацію, передбаченим цією статтею, буде зв'язаний на наступний десятирічний період і згодом зможе денонсувати цю Конвенцію після закінчення кожного десятирічного періоду в порядку, встановленому в цій статті.

Стаття 35

1. Генеральний директор Міжнародного бюро праці сповіщає всіх членів Міжнародної організації праці про реєстрацію всіх документів про ратифікацію, заяв та актів про денонсацію, отриманих ним від членів Організації.
2. Сповіщаючи членів Організації про реєстрацію отриманого ним другого документа про ратифікацію, Генеральний директор звертає їхню увагу на дату настання чинності цієї Конвенції.

Стаття 36

Генеральний директор Міжнародного бюро праці надсилає Генеральному секретареві Організації Об'єднаних Націй для реєстрації відповідно до статті 102 Статуту Організації Об'єднаних націй повні відомості щодо всіх документів про ратифікацію, заяв та актів про денонсацію, зареєстрованих ним згідно з положеннями попередніх статей.

Стаття 37

Кожного разу, коли Адміністративна рада Міжнародного бюро праці вважає це за потрібне, вона подає Генеральній конференції доповідь про застосування цієї Конвенції і вирішує, чи слід вносити до порядку денного Конференції питання про її повний або частковий перегляд.

Стаття 38

1. У разі, коли Конференція ухвалить нову конвенцію, яка повністю або частково переглядає цю Конвенцію, і якщо в новій конвенції не буде передбачено протилежне, то:

- a) ратифікація будь-яким членом Організації нової, переглянутої конвенції спричиняє автоматично, незалежно від положень статті **34**, негайну денонсацію цієї Конвенції за умови, що нова, переглянута конвенція набула чинності;
- b) починаючи від дати настання чинності нової, переглянутої конвенції, цю Конвенцію закрито для ратифікації її членами Організації.

2. Ця Конвенція лишається у всякому разі чинною за формою та змістом щодо тих членів Організації, які її ратифікували, але не ратифікували нову, переглянуту конвенцію.

Стаття 39

Англійський і французький тексти цієї Конвенції мають однакову силу.

КОНВЕНЦІЯ 129

КОНВЕНЦІЯ ПРО ІНСПЕКЦІЮ ПРАЦІ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ¹ (РАТИФІКОВАНА УКРАЇНОЮ 10.11.2004)

Генеральна конференція Міжнародної організації праці, що скликана в Женеві Адміністративною радою Міжнародного бюро праці та зібралася 4 червня 1969 року на свою п'ятдесят третю сесію, беручи до уваги положення чинних міжнародних конвенцій з питань праці, що стосуються інспекції праці, як, наприклад, Конвенції 1947 року про інспекцію праці, яка застосовується до промисловості і торгівлі, та Конвенції 1958 року про плантації, яка охоплює обмежену категорію сільськогосподарських підприємств, враховуючи бажаність прийняття міжнародних норм стосовно інспекції праці в сільському господарстві взагалі, ухваливши прийняти ряд пропозицій щодо інспекції праці в сільському господарстві, що є четвертим пунктом порядку денного сесії, вирішивши надати цим пропозиціям форми міжнародної конвенції, ухвалює цього двадцять п'ятого дня червня місяця тисяча дев'ятсот шістдесят дев'ятого року нижченаведену Конвенцію, яка може називатися Конвенцією 1969 року про інспекцію праці в сільському господарстві:

Стаття 1

1. У цій Конвенції термін “сільськогосподарське підприємство” означає підприємства або частини підприємств, які займаються обробіткою землі, тваринництвом, куди входить розведення худоби і догляд за нею, лісовим господарством, садівництвом, первинною переробкою продуктів сільського господарства у самого землероба чи будь-якими іншими видами сільськогосподарської діяльності.

2. Коли це потрібно, компетентний орган влади, після консультацій з найбільш представницькими організаціями заінтересованих роботодавців і працівників, де такі організації є, проводить розмежування між сільським господарством, з одного боку, та промисловістю і торгівлею — з іншого, таким чином, щоб не вилучити жодного сільськогосподарського підприємства з національної системи інспекції праці.

3. У будь-якому разі, коли є сумнів, чи застосовна конвенція до якого-небудь підприємства або частини підприємства, питання вирішує компетентний орган влади.

Стаття 2

У цій Конвенції термін “законоположення”, крім законів і постанов, охоплює арбітражні рішення і колективні договори, які мають чинність закону, застосування яких забезпечують інспектори праці.

Стаття 3

Кожний член Міжнародної організації праці, щодо якого ця Конвенція є чинною, зобов'язаний мати систему інспекції праці в сільському господарстві.

¹ Дата набуття чинності: 19 січня 1972 року.

Стаття 4

Система інспекції праці в сільському господарстві застосовується до сільсько-господарських підприємств, на яких працюють робітники за наймом або учні, незалежно від виду їхньої винагороди і типу, форми або тривалості їхнього трудового договору.

Стаття 5

1. Будь-який член Організації, який ратифікує цю Конвенцію, може в заяві, що супроводжує ратифікацію, взяти на себе зобов'язання поширювати свою систему інспекції праці в сільському господарстві також на одну або кілька таких категорій осіб, що працюють у сільськогосподарських підприємствах:

- a) орендарі, які не використовують найману працю, здольники та сільсько-господарські працівники аналогічних категорій;
- b) особи, які беруть участь у колективному господарстві, наприклад, члени кооперативу;
- c) члени сім'ї керівника сільськогосподарського підприємства згідно з визначенням національного законодавства.

2. Будь-який член Організації, який ратифікував цю Конвенцію, може згодом надіслати Генеральному директорові Міжнародного бюро праці заяву, за якою він бере на себе зобов'язання поширити свою систему інспекції праці в сільському господарстві на одну або кілька категорій осіб, зазначених у попередньому параграфі, які ще не охоплені на підставі попередньої заяви.

3. Кожний член Організації, який ратифікував цю Конвенцію, зазначає у своїх доповідях, які подаються відповідно до статті 22 Статуту Міжнародної організації праці, якою мірою він застосовує або має намір застосовувати положення Конвенції щодо тих категорій осіб, зазначених в параграфі 1, які не охоплені на підставі попередньої заяви.

Стаття 6

1. Система інспекції праці в сільському господарстві має такі функції:

- a) забезпечувати застосування положень законодавства у галузі умов праці та захисту працівників на роботі, як наприклад, положень про робочий час, заробітну плату, щотижневий відпочинок і відпустки, безпеку праці, охорону здоров'я та побутове обслуговування, використання праці жінок, дітей і підлітків, та щодо інших таких питань тією мірою, якою контроль за дотриманням зазначених положень покладено на інспекторів праці;
- b) надавати підприємствам і працівникам технічну інформацію та консультації щодо найефективніших засобів дотримання законоположень;
- c) інформувати компетентний орган влади про недоліки або зловживання, які не підпадають під чинні законоположення, і подавати їм пропозиції щодо вдосконалення законодавства.

2. Національне законодавство може покласти на інспекторів праці в сільському господарстві консультативні функції або функції контролю за застосуванням законоположень щодо умов життя працівників та їхніх сімей.

3. Будь-які додаткові обов'язки, які можуть бути покладені на інспекторів праці в сільському господарстві, не повинні заважати їм ефективно виконувати свої основні обов'язки або яким би то не було чином завдавати шкоди авторитетові та неупередженості, які потрібні інспекторам у їхніх стосунках з роботодавцями та працівниками.

Стаття 7

1. Настільки, наскільки це сумісно з адміністративною практикою члена Організації, інспекція праці в сільському господарстві перебуває під наглядом і контролем центрального органу.

2. Для федеративної держави вислів “центральный орган” може означати центральний орган федерації або центральний орган однієї зі складових частин федерації.

3. Інспекція праці в сільському господарстві може, наприклад, здійснюватися:

- a) єдиним органом інспекції праці, який відповідає за всі сектори господарської діяльності;
- b) єдиним органом інспекції праці з внутрішньою функціональною спеціалізацією, забезпеченою завдяки відповідній підготовці тих інспекторів, на яких буде покладено інспекцію праці в сільському господарстві;
- c) єдиним органом інспекції праці з внутрішньою інституційною спеціалізацією, забезпеченою шляхом створення технічно кваліфікованої служби, на співробітників якої буде покладена інспекція праці в сільському господарстві;
- d) або спеціалізованою службою інспекції сільського господарства, діяльність якої контролюватиме центральний орган, який має також повноваження щодо інспекції праці в інших галузях, наприклад, у промисловості, на транспорті й у торгівлі.

Стаття 8

1. Персонал інспекції складається з державних службовців, статус і умови роботи яких забезпечують стабільність службового становища і роблять їх незалежними від будь-яких змін в уряді чи будь-якого небажаного зовнішнього впливу.

2. Наскільки це сумісно з національним законодавством або практикою, члени Організації можуть вводити у свої системи інспекції праці в сільському господарстві співробітників або представників професійних організацій, чия діяльність доповнювала б роботу державних інспекторів. Цим співробітникам і представникам мають забезпечуватися гарантія стабільності їхніх функцій і незалежність від якого б то не було небажаного зовнішнього впливу.

Стаття 9

1. За умови дотримання всіх вимог набору співробітників державних служб, що їх може приписувати національне законодавство, інспектори праці в сільському господарстві набираються суто на підставі їхньої придатності до виконання завдань, які будуть на них покладені.

2. Методи перевірки такої придатності визначає компетентний орган.

3. Інспектори праці в сільському господарстві отримують відповідну підготовку для виконання своїх функцій і здійснюються відповідні заходи для забезпечення їм належного додаткового навчання в процесі їхньої роботи.

Стаття 10

До складу персоналу інспекції можуть призначатися як чоловіки, так і жінки. У разі потреби на інспекторів-чоловіків та інспекторів-жінок можуть відповідно покладатися специфічні завдання.

Стаття 11

Кожний член Організації вживає потрібних заходів для того, щоб при вирішенні проблем, які вимагають технічних знань, до роботи інспекції праці в сільському господарстві залучали кваліфікованих експертів та фахівців у таких формах, котрі можуть бути визнані як найбільш відповідні до умов країни.

Стаття 12

1. Компетентний орган влади вживає відповідних заходів для того, щоб сприяти ефективному співробітництву між службою інспекції праці в сільському господарстві, з одного боку, та урядовими службами, а також громадськими або визнаними установами, які здійснюють аналогічну діяльність, — з іншого.

2. У разі потреби компетентний орган влади може доручати відповідним урядовим службам або громадським установам виконання деяких функцій з інспекції праці на регіональному чи місцевому рівні в порядку допоміжної роботи, або залучати ці служби чи установи до виконання цих функцій за умови, що це не завдасть шкоди застосуванню принципів, встановлених цією Конвенцією.

Стаття 13

Компетентний орган влади вживає відповідних заходів для того, щоб сприяти співробітництву між працівниками інспекції праці в сільському господарстві та роботодавцями і працівниками або їхніми організаціями, де такі є.

Стаття 14

Слід вживати заходів для забезпечення достатньої кількості інспекторів праці в сільському господарстві, щоб можливо було ефективно здійснювати функції інспекційної служби, і ця кількість встановлюється з належним урахуванням:

- a) важливості завдань, що їх повинні виконувати інспектори, зокрема:
- i) кількості, типу, розміру і розташування сільськогосподарських підприємств, які підлягають інспектуванню;

- ii) чисельності і категорій працівників, зайнятих на цих підприємствах;
- iii) кількості та складності законоположень, застосування яких їм належить забезпечити;
- b) матеріальних засобів, наданих у розпорядження інспекторів; та
- c) практичних умов, у яких повинні здійснюватися інспекційні відвідування, щоб бути ефективними.

Стаття 15

1. Компетентний орган влади вживає потрібних заходів для того, щоб у розпорядженні інспекторів праці в сільському господарстві були:

- a) місцеві бюро, розташовані з урахуванням географічного положення сільськогосподарських підприємств та наявних засобів зв'язку, обладнані відповідно до потреб інспекційної служби і доступні в міру можливості для всіх заінтересованих осіб;
- b) транспортні засоби, потрібні для здійснення їхніх функцій у разі, якщо немає відповідних засобів громадського транспорту.

2. Компетентний орган влади вживає потрібних заходів з метою відшкодування інспекторам праці в сільському господарстві всіх проїзних і будь-яких додаткових витрат, потрібних для здійснення їхніх функцій.

Стаття 16

1. Інспектори праці, забезпечені документами, які засвідчують їхні повноваження, мають право на:

- a) безперешкодний доступ без попереднього повідомлення і в будь-який час дня або ночі в будь-яке місце роботи, що підлягає інспектуванню;
- b) відвідання в денний час усіх приміщень, котрі вони мають достатні підстави вважати такими, що підлягають інспектуванню;
- c) здійснення контролю, перевірки або розслідування, котрі вони можуть вважати потрібними, щоб упевнитися в тому, що законоположення суворо дотримуються, і, зокрема:
 - i) наодинці або в присутності свідків опитувати роботодавця або персонал підприємства чи будь-яку особу, яка працює на підприємстві, з приводу всіх питань, що торкаються застосування законоположень;
 - ii) вимагати в порядку, передбаченому національним законодавством, надання будь-яких книг, реєстрів або інших документів, ведення яких приписане законодавством з питань умов життя і праці, з метою перевірити їхню відповідність до законоположень і зняти з них копії або зробити витяги;
 - iii) вилучати або брати з собою для аналізу зразки використовуваних або оброблюваних продуктів, матеріалів та речовин за умови повідомлення роботодавця або його представника про те, що продукти, матеріали, зразки або речовини були вилучені або винесені з цією метою.

2. Інспектори праці не можуть входити, згідно з пунктом а) чи б) параграфу **1** цієї статті, до приватного житла керівника сільськогосподарського підприємства, за винятком випадків, коли є згода цього керівника або особливий дозвіл компетентного органу влади.

3. У разі інспекційного відвідання інспектори повідомляють про свою присутність роботодавця або його представника, а також працівників або їхніх представників, крім випадків, коли вони вважають, що таке повідомлення може завдати шкоди ефективному виконанню їхніх функцій.

Стаття 17

Органи інспекції праці в сільському господарстві беруть участь таким чином і в таких випадках, як це може встановити компетентний орган влади, у проведенні попереджувального контролю нових установок, нових матеріалів або речовин і нових процесів обробки чи переробки продуктів, які можуть становити загрозу здоров'ю працівників чи безпеці праці.

Стаття 18

1. Інспектори праці в сільському господарстві мають право вимагати вжиття заходів для усунення недоліків, визначених у будь-якій споруді, розміщенні обладнання або методах праці на сільськогосподарських підприємствах, включаючи використання небезпечних матеріалів або речовин, що їх вони мають підстави вважати такими, що загрожують здоров'ю працівників чи безпеці праці.

2. Для того щоб інспектори праці могли вживати таких заходів, вони дістають повноваження, за умови дотримання права на оскарження в судових або адміністративних органах, яке може бути передбачене законодавством, давати розпорядження або вимагати, щоб було зроблено розпорядження:

- а) щодо внесення в певний термін у споруди, установи, приміщення, інструменти, обладнання або машини таких змін, які потрібні для забезпечення суворого застосування законоположень з питань здоров'я працівників чи безпеки праці;
- б) щодо вжиття заходів, які підлягають негайному виконанню, аж до припинення роботи, в разі безпосередньої загрози здоров'ю працівників чи безпеці праці.

3. Якщо передбачена в параграфі **2** процедура несумісна з адміністративною чи судовою практикою члена Організації, інспектори мають право звертатися до компетентного органу влади з тим, щоб він зробив розпорядження або поставив вимогу щодо вжиття заходів, які підлягають негайному виконанню.

4. Недоліки, виявлені інспектором під час відвідання підприємства, а також розпорядження, зроблені ним відповідно до параграфу **2**, або розпорядження, про видання яких він має намір просити відповідно до параграфу **3**, негайно доводяться до відома роботодавця і представників працівників.

Стаття 19

1. Інспекцію праці в сільському господарстві повинні інформувати щодо нещасних випадків на виробництві та щодо професійних захворювань у сільськогосподарському секторі в тих випадках і таким чином, як це приписано національним законодавством.

2. Інспектори праці беруть участь в міру можливості в будь-якому розслідуванні на місці причин найбільш серйозних нещасних випадків на виробництві або професійних захворювань, особливо коли вони трапляються з кількома працівниками або мають смертельний наслідок.

Стаття 20

За умови дотримання винятків, які можуть бути передбачені національним законодавством, інспекторам праці в сільському господарстві:

- a) забороняється мати прямий або непрямий інтерес у справах підприємств, які перебувають під їхнім контролем;
- b) ставиться за обов'язок, під загрозою відповідних санкцій або дисциплінарних заходів, не розголошувати, навіть після залишення посади, виробничі або комерційні таємниці або ж виробничі процеси, з якими вони могли ознайомитись під час здійснення своїх функцій;
- c) приписується вважати абсолютно конфіденційним джерело будь-якої скарги на недоліки, небезпеки в трудових операціях чи порушення законоположень і не повідомляти роботодавця чи його представника про те, що інспекційне відвідання було зроблене у зв'язку з отриманням такої скарги.

Стаття 21

Інспектування сільськогосподарських підприємств здійснюються так часто і так ретельно, як це потрібно для забезпечення ефективного застосування відповідних законоположень.

Стаття 22

1. Особи, які порушують законоположення або ухиляються від дотримання законоположень, здійснення яких покладене на інспекторів праці в сільському господарстві, негайно піддаються судовому або адміністративному переслідуванню без попереднього повідомлення. Однак національне законодавство може передбачати винятки щодо таких випадків, коли повинне робитися попереднє повідомлення з тим, щоб виправити становище або вжити запобіжних заходів.

2. Інспектори праці мають право самі вирішувати питання про те, чи слід робити попередження або давати поради замість того, щоб порушувати чи рекомендувати порушити переслідування.

Стаття 23

Якщо самі інспектори праці в сільському господарстві не мають права порушувати переслідування, вони повинні мати повноваження подавати доповіді щодо порушень законоположень безпосередньо органу влади, уповноваженому порушувати переслідування.

Стаття 24

Національне законодавство передбачає та ефективно застосовує відповідні санкції за порушення законоположень, застосування яких підлягає контролю з боку інспекторів праці в сільському господарстві, і за протидію інспекторові праці під час здійснення ним своїх обов'язків.

Стаття 25

1. Інспектори праці або місцеві інспекційні служби періодично подають центральному органу інспекції доповіді щодо результатів своєї діяльності в сільському господарстві.

2. Ці доповіді складаються в такій формі та охоплюють такі питання, які час від часу приписує центральний орган інспекції. Вони подаються так часто, як цього вимагає центральний орган, але в усякому разі не рідше ніж один раз на рік.

Стаття 26

1. Центральний орган інспекції публікує щорічну доповідь щодо діяльності служб інспекції праці в сільському господарстві або у вигляді окремої доповіді, або у вигляді частини своєї загальної щорічної доповіді.

2. Такі щорічні доповіді публікуються в розумний термін, що в жодному разі не перевищує **12** місяців після закінчення року, якого вони стосуються.

3. Копії щорічних доповідей надсилаються Генеральному директорові Міжнародного бюро праці не пізніше ніж через три місяці після їхнього опублікування.

Стаття 27

У щорічних доповідях, котрі публікує центральний орган інспекції, висвітлюються, зокрема, такі питання, тією мірою, якою вони підпадають під контроль цього центрального органу:

- a) закони і постанови щодо діяльності інспекції праці в сільському господарстві;
- b) персонал інспекції праці в сільському господарстві;
- c) статистичні дані щодо сільськогосподарських підприємств, які підлягають інспектуванню, та щодо чисельності працівників, зайнятих на цих підприємствах;
- d) статистичні дані щодо інспекційних відвідувань;
- e) статистичні дані щодо порушень і застосованих санкцій;
- f) статистичні дані щодо нещасних випадків на виробництві та їхніх причин;
- g) статистичні дані щодо професійних захворювань, включаючи їхні причини.

Стаття 28

Офіційні документи про ратифікацію цієї Конвенції надсилаються Генеральному директорові Міжнародного бюро праці для реєстрації.

Стаття 29

1. Ця Конвенція зв'язує тільки тих членів Міжнародної організації праці, чії документи про ратифікацію зареєстрував Генеральний директор.

2. Вона набуває чинності через дванадцять місяців після того, як Генеральний директор зареєструє документи про ратифікацію двох членів Організації.

3. Надалі ця Конвенція набуває чинності щодо кожного члена Організації через дванадцять місяців від дати реєстрації його документа про ратифікацію.

Стаття 30

1. Будь-який член Організації, який ратифікував цю Конвенцію, може після закінчення десятирічного періоду з моменту, коли вона початково набула чинності, денонсувати її актом про денонсацію, надісланим Генеральному директору Міжнародного бюро праці та зареєстрованим ним. Денонсація набуває чинності через рік після реєстрації акта про денонсацію.

2. Кожний член Організації, який ратифікував цю Конвенцію і в річний термін після закінчення згаданого в попередньому параграфі десятирічного періоду не скористається своїм правом на денонсацію, передбаченим у цій статті, буде зв'язаний на наступний період тривалістю десять років і згодом зможе денонсувати цю Конвенцію після закінчення кожного десятирічного періоду в порядку, встановленому в цій статті.

Стаття 31

1. Генеральний директор Міжнародного бюро праці сповіщає всіх членів Міжнародної організації праці щодо реєстрації всіх документів про ратифікацію, заяв та актів про денонсацію, отриманих ним від членів Організації.

2. Сповіщаючи членів Організації щодо реєстрації отриманого ним другого документа про ратифікацію, Генеральний директор звертає їхню увагу на дату настання чинності цієї Конвенції.

Стаття 32

Генеральний директор Міжнародного бюро праці надсилає Генеральному секретареві Організації Об'єднаних Націй для реєстрації відповідно до статті 102 Статуту Організації Об'єднаних Націй повні відомості щодо всіх документів про ратифікацію, заяв та актів про денонсацію, зареєстрованих ним відповідно до положень попередніх статей.

Стаття 33

Кожного разу, коли Адміністративна рада Міжнародного бюро праці вважає це за потрібне, вона подає Генеральній конференції доповідь про застосування цієї Конвенції і вирішує, чи слід вносити до порядку денного Конференції питання про її повний або частковий перегляд.

Стаття 34

1. У разі якщо Конференція ухвалить нову конвенцію, яка повністю або частково переглядає цю Конвенцію, і якщо в новій конвенції не буде передбачено іншого, то:

- a) ратифікація будь-яким членом Організації нової, переглянутої конвенції спричиняє автоматично, незалежно від положень статті **30**, негайну денонсацію цієї Конвенції за умови, що нова, переглянута конвенція набула чинності;
- b) починаючи від дати настання чинності нової, переглянутої конвенції, цю Конвенцію закрито для ратифікації її членами Організації.

2. Ця Конвенція залишається у всякому разі чинною за формою та змістом щодо тих членів Організації, які її ратифікували, але не ратифікували нову, переглянуту конвенцію.

Стаття 35

Англійський і французький тексти цієї Конвенції мають однакову силу.

КОНВЕНЦІЯ 155

КОНВЕНЦІЯ ПРО БЕЗПЕКУ ТА ГІГІЄНУ ПРАЦІ ТА ВИРОБНИЧЕ СЕРЕДОВИЩЕ¹

Генеральна конференція Міжнародної організації праці, що скликана в Женеві Адміністративною радою Міжнародного бюро праці та зібралася **3** червня **1981** року на шістдесят сьому сесію, ухваливши прийняти ряд пропозицій щодо безпеки та гігієни праці та виробничого середовища, що є пунктом шостим порядку денного сесії, вирішивши надати цим пропозиціям форми міжнародної конвенції, ухвалює **22** червня **1981** року нижченаведену конвенцію, котра називатиметься Конвенцією **1981** року про безпеку та гігієну праці:

РОЗДІЛ I. СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ І ВИЗНАЧЕННЯ

Стаття 1

1. Ця Конвенція поширюється на всі галузі економічної діяльності.

2. Член організації, котрий ратифікує цю Конвенцію, після консультації, по можливості, на більш ранньому етапі із заінтересованими представницькими організаціями роботодавців і працівників може вилучати, частково або повністю, зі сфери її застосування окремі галузі економічної діяльності, такі як морське судноплавство або рибальство, щодо яких виникають особливі проблеми.

3. Кожний член Організації, який ратифікував цю Конвенцію, у своїй першій доповіді про її застосування, поданій відповідно до статті **22** Статуту Міжнародної організації праці, перелічує окремі категорії працівників, котрі можуть бути вилучені відповідно до параграфу **2** цієї статті, викладаючи причини такого вилучення та зазначаючи заходів, яких ужито для забезпечення достатнього захисту працівників у вилучених галузях, і в наступних доповідях повідомляє про будь-яке розширення сфери застосування.

Стаття 2

1. Ця Конвенція поширюється на всіх працівників, котрі працюють у галузях економічної діяльності, до яких застосовуються її положення.

2. Член Організації, котрий ратифікував цю Конвенцію, після консультації, по можливості, на більш ранньому етапі із заінтересованими представницькими організаціями роботодавців і працівників може вилучати, частково або повністю, зі сфери її застосування окремі категорії працівників, щодо яких виникають особливі труднощі.

3. Кожний член Організації, який ратифікував цю Конвенцію, у своїй першій доповіді про її застосування, подаваній відповідно до статті **22** Статуту Міжнародної організації праці, перелічує окремі категорії працівників, котрі можуть бути вилучені відповідно до параграфу **2** цієї статті, викладаючи причини такого вилучення, і в своїх наступних доповідях повідомляє про будь-яке розширення сфери застосування.

¹ Дата набуття чинності: 11 серпня 1983 року.

Стаття 3

Відповідно до мети цієї Конвенції:

- a) термін “галузі економічної діяльності” охоплює всі галузі, де працівники працюють за наймом, зокрема державну службу;
- b) термін “працівники” поширюється на всіх, хто працює за наймом, зокрема на тих, хто працює в державному секторі;
- c) термін “робоче місце” означає всі місця, де працівникам треба бути або куди їм треба прямувати у зв’язку з їхньою роботою, і які прямо чи непрямо перебувають під контролем роботодавця;
- d) термін “правила” охоплює всі положення, яким компетентний орган чи органи надали силу закону;
- e) термін “здоров’я” щодо праці означає не тільки відсутність хвороби чи недуги; він охоплює також фізичні й психічні елементи, котрі впливають на здоров’я і безпосередньо стосуються безпеки й гігієни праці.

РОЗДІЛ II. ЗАСАДИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ

Стаття 4

1. Кожний член Організації відповідно до національних умов і практики та після консультації з найбільш представницькими організаціями роботодавців і працівників розробляє, здійснює та періодично переглядає узгоджену національну політику в галузі безпеки праці, гігієни праці й виробничого середовища.

2. Мета такої політики — запобігати нещасним випадкам і ушкодженню здоров’я, що виникають внаслідок роботи, в ході її або пов’язані з нею, зводячи до мінімуму, наскільки це обгрунтовано й практично здійсненне, причини небезпек, властивих виробничому середовищу.

Стаття 5

Під час проведення політики, передбаченої в статті 4 цієї Конвенції, беруться до уваги, тією мірою, якою вони справляють вплив на безпеку та гігієну праці та виробниче середовище, такі основні сфери діяльності:

- a) розроблення, випробування, вибір, заміна, монтаж, розміщення, використання та обслуговування матеріальних елементів праці (робочих місць, виробничого середовища, інструментів, механізмів та обладнання, хімічних, фізичних і біологічних речовин та агентів, трудових процесів);
- b) зв’язок між матеріальними елементами праці й особами, які виконують роботу або контролюють її, а також пристосування механізмів, обладнання, робочого часу, організації праці й трудових процесів до фізичних і психічних властивостей працівників;
- c) професійна підготовка, зокрема неодмінна подальша підготовка, кваліфікація і стимулювання осіб, зайнятих так чи інакше забезпеченням відповідного рівня безпеки та гігієни праці;
- d) зв’язок і співробітництво на рівні робочої групи та підприємства і на будь-якому іншому відповідному рівні до національного рівня включно;

- е) захист працівників та їхніх представників від дисциплінарних заходів внаслідок ужитих ними належним чином дій відповідно до політики, зазначеної в статті 4 цієї Конвенції.

Стаття 6

У ході розроблення політики, передбаченої в статті 4 цієї Конвенції, зазначаються відповідні функції та обов'язки державних органів, роботодавців, працівників та інших осіб у галузі безпеки та гігієни праці, при цьому враховуються як допоміжна роль таких обов'язків, так і національні умови та практика.

Стаття 7

У відповідні терміни переглядається становище в галузі безпеки й гігієни праці та виробничого середовища — цілком або лише деякі аспекти — з метою визначення основних проблем, виявлення ефективних методів їхнього вирішення й черговості вживання заходів, а також оцінки наслідків.

РОЗДІЛ III. ЗАХОДИ НА НАЦІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

Стаття 8

Кожний член Організації за допомогою законодавства або правил чи в будь-який інший спосіб, що відповідає національним умовам та практиці, і після консультації із заінтересованими представницькими організаціями роботодавців і працівників вживає заходів, потрібних для здійснення положень статті 4 цієї Конвенції.

Стаття 9

1. Втілення в життя законодавства й правил безпеки та гігієни праці та виробничого середовища забезпечується належною і відповідною системою інспекції.
2. Система контролю за втіленням у життя передбачає застосування належних санкцій у разі порушення законодавства й правил.

Стаття 10

Треба вживати заходів щодо консультування роботодавців і працівників для надання їм допомоги у виконанні юридичних зобов'язань.

Стаття 11

Для втілення в життя політики, передбаченої в статті 4 цієї Конвенції, компетентний орган чи органи забезпечують поступове виконання таких функцій:

- а) визначення, якщо вид і міра небезпеки цього вимагають, умов, котрі регулюють проектування, будівництво та планування підприємств, введення їх в експлуатацію, значне їх переобладнання та зміну призначення, а також безпеку технічного обладнання, яке використовується в ході роботи, і застосування процедур, встановлених компетентними органами;
- б) визначення виробничих процесів, речовин і агентів, контакт із якими треба заборонити, обмежити або поставити в залежність від дозволу чи контролю компетентного органу чи органів; беруться до уваги небезпеки для здоров'я, що виникають внаслідок одночасного контакту з кількома речовинами або агентами;

- c) встановлення й застосування процедур, за якими роботодавці, а коли це потрібно, страхові установи та інші безпосередньо заінтересовані органи або особи, повідомляють про нещасні випадки на виробництві і професійні захворювання, а також подання щорічних статистичних даних про нещасні випадки на виробництві і професійні захворювання;
- d) проведення розслідувань, коли нещасні випадки на виробництві, професійні захворювання чи будь-яке ушкодження здоров'я, що виникають у ході роботи або у зв'язку з нею, свідчать про серйозне становище;
- e) щорічна публікація інформації про вжиті заходи відповідно до політики, зазначеної у статті 4 цієї Конвенції, про нещасні випадки на виробництві, професійні захворювання та про всі інші ушкодження здоров'я, котрі виникають у ході роботи або у зв'язку з нею;
- f) застосування й розширення, з урахуванням національних умов і можливостей, систем вивчення хімічних, фізичних чи біологічних агентів з погляду небезпеки для здоров'я працівників.

Стаття 12

Відповідно до національних законодавства й практики треба вживати заходів з метою забезпечення того, щоб особи, які займаються розробленням, виготовленням, ввезенням, постачанням чи передачею механізмів, обладнання або речовин для професійного використання;

- a) пересвідчувалися тією мірою, наскільки це обгрунтовано й практично здійсненне, що механізми, обладнання або речовини не становлять загрози безпеці й здоров'ю осіб, які правильно ними користуються;
- b) подавали інформацію про правильний монтаж і використання механізмів та обладнання, а також про правильне застосування речовин і про небезпеки, пов'язані з використанням механізмів і обладнання, та про шкідливі властивості хімічних речовин, фізичних чи біологічних агентів або продуктів, а також інструктували щодо того, як слід уникати відомих небезпек;
- c) проводили вивчення й дослідження чи будь-яким іншим способом стежили за розвитком науково-технічних знань, потрібних для виконання положень пунктів a) і b) цієї статті.

Стаття 13

Працівникові, який залишив роботу і мав достатні підстави вважати, що вона становить безпосередню й серйозну небезпеку для його життя чи здоров'я, забезпечується відповідно до національних умов та практики захист від необгрунтованих утисків.

Стаття 14

Відповідно до національних умов і практики треба вживати заходів для сприяння внесенню питань безпеки та гігієни праці й виробничого середовища до програм освіти й професійної підготовки на всіх рівнях, зокрема до програм вищої технічної, медичної та професійної освіти, для задоволення потреб усіх працівників у галузі професійної підготовки.

Стаття 15

1. З метою забезпечення узгодженості політики, зазначеної в статті 4, та заходів для її проведення кожний член Організації, після консультації якомога раніше з найбільш представницькими організаціями роботодавців і працівників, а також, у разі потреби, з іншими органами вживає відповідних до національних умов і практики заходів щодо забезпечення потрібної координації між різними органами та організаціями, уповноваженими здійснювати положення розділів II і III цієї Конвенції.

2. До цих заходів входить створення центрального органу, якщо цього вимагають обставини і дають можливість національні умови та практика.

РОЗДІЛ IV. ЗАХОДИ НА РІВНІ ПІДПРИЄМСТВА

Стаття 16

1. Роботодавці повинні забезпечувати, наскільки це обгрунтовано й практично здійсненне, щоб робочі місця, механізми, обладнання та процеси, котрі перебувають під їхнім контролем, були безпечними і не загрожували здоров'ю.

2. Роботодавці повинні забезпечувати, наскільки це обгрунтовано й практично здійсненне, щоб хімічні, біологічні й фізичні речовини та агенти, котрі перебувають під їхнім контролем, були безпечними для здоров'я, коли вживано відповідних захисних заходів.

3. Роботодавці повинні, у разі потреби, надавати відповідні захисні одяг і засоби, щоб запобігти, наскільки це обгрунтовано й практично здійсненне, виникненню нещасних випадків чи шкідливих наслідків для здоров'я.

Стаття 17

У випадках, коли два або більше підприємства одночасно здійснюють діяльність на одному робочому місці, вони співпрацюють у справі застосування положень цієї Конвенції.

Стаття 18

Роботодавці повинні, коли це потрібно, вживати заходів у разі виникнення аварійних ситуацій та нещасних випадків на виробництві, зокрема належних заходів для надання першої допомоги.

Стаття 19

На рівні підприємства треба вживати заходів, відповідно до яких:

- a) працівники в ході виконання роботи співробітничать з роботодавцем у справі виконання ним покладених на нього обов'язків;
- b) представники працівників на підприємстві співробітничать з роботодавцем у галузі безпеки й гігієни праці;
- c) представники працівників на підприємстві дістають належну інформацію про заходи щодо забезпечення їхньої безпеки та охорони здоров'я, вжиті роботодавцем, і можуть консультиватися зі своїми представницькими організаціями з приводу такої інформації за умови нерозголошення комерційної таємниці;

- d) працівники та їхні представники на підприємстві дістають належну підготовку в галузі безпеки та гігієни праці;
- e) працівники чи їхні представники або їхні представницькі організації на підприємстві наділяються відповідно до національного законодавства й практики повноваженнями розглядати всі аспекти безпеки й гігієни праці, пов'язані з їхньою роботою, і роботодавці консультують їх щодо цих аспектів; для цієї мети з обопільної згоди на підприємство може бути запрошено позаштатних технічних радників;
- f) працівник негайно повідомляє свого безпосереднього начальника про будь-яку ситуацію, з приводу якої в нього є достатні підстави вважати, що вона створює пряму й серйозну загрозу його життю чи здоров'ю; доти, доки роботодавець, у разі потреби, не вжив заходів для її усунення, він не може вимагати, щоб працівники поновили роботу, де як і раніше зберігається пряма й серйозна небезпека для життя чи здоров'я.

Стаття 20

Співробітництво роботодавців і працівників та/або їхніх представників на підприємстві є основним елементом організаційних та інших заходів, яких вживають на виконання положень статей **16–19** цієї Конвенції.

Стаття 21

Працівники не несуть ніяких витрат у зв'язку із заходами з техніки безпеки та гігієни праці.

РОЗДІЛ V. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 22

Ця Конвенція не переглядає будь-які чинні міжнародні конвенції чи рекомендації з праці.

Стаття 23

Офіційні документи про ратифікацію цієї Конвенції надсилають Генеральному директорові Міжнародного бюро праці для реєстрації.

Стаття 24

1. Ця Конвенція має обов'язкову силу тільки для тих членів Міжнародної організації праці, документи про ратифікацію яких зареєстрував Генеральний директор.

2. Вона набуває чинності через дванадцять місяців від дати реєстрації Генеральним директором документів про ратифікацію двох членів Організації.

3. Надалі ця Конвенція набуває чинності для кожного члена Організації через дванадцять місяців від дати реєстрації його документа про ратифікацію.

Стаття 25

1. Кожний член Організації, що ратифікував цю Конвенцію, після закінчення десяти років від дня, коли вона вперше набула чинності, може денонсувати її актом про денонсацію, надісланим Генеральному директорові Міжнародного бюро праці

і зареєстрованим ним. Денонсація набуває чинності через рік від дати реєстрації акта про денонсацію.

2. Для кожного члена Організації, який ратифікував цю Конвенцію і протягом року після закінчення зазначених у попередньому параграфі десяти років не скористався передбаченим у цій статті правом на денонсацію, Конвенція залишатиметься чинною на наступні десять років, і надалі він зможе денонсувати її після закінчення кожного десятиріччя в порядку, передбаченому в цій статті.

Стаття 26

1. Генеральний директор Міжнародного бюро праці оповіщає всіх членів Міжнародної організації праці про реєстрацію всіх документів про ратифікацію і актів про денонсацію, надісланих йому членами Організації.

2. Оповіщаючи членів Організації про реєстрацію отриманого ним другого документа про ратифікацію, Генеральний директор звертає їхню увагу на дату набуття чинності цією Конвенцією.

Стаття 27

Генеральний директор Міжнародного бюро праці надсилає Генеральному секретареві Організації Об'єднаних Націй для реєстрації відповідно до статті 102 Статуту Організації Об'єднаних Націй вичерпні відомості про всі документи про ратифікацію і акти про денонсацію, зареєстровані ним відповідно до положень попередніх статей.

Стаття 28

У випадках, коли Адміністративна рада Міжнародного бюро праці вважає це за потрібне, вона надає Генеральній конференції доповідь про застосування цієї Конвенції та розглядає доцільність внесення до порядку денного Конференції питання про її повний або частковий перегляд.

Стаття 29

1. У разі, якщо Конференція ухвалить нову конвенцію, яка повністю або частково переглядає цю Конвенцію, і якщо в новій конвенції не передбачено іншого, то:

- a) ратифікація будь-яким членом Організації нової, переглянутої конвенції спричиняє автоматично, незалежно від положень статті 25, негайну денонсацію цієї Конвенції за умови набуття чинності новою, переглянутою конвенцією;
- b) від дня набуття чинності новою, переглянутою конвенцією цю Конвенцію закрито для ратифікації членами Організації.

2. Ця Конвенція залишається у будь-якому разі чинною за формою та змістом для тих членів Організації, які ратифікували її, але не ратифікували переглянутої конвенції.

Стаття 30

Англійський і французький тексти цієї Конвенції мають однакову силу.

КОНВЕНЦІЯ 174

КОНВЕНЦІЯ ПРО ЗАПОБІГАННЯ ВЕЛИКИМ ПРОМИСЛОВИМ АВАРІЯМ

Генеральна конференція Міжнародної організації праці, що скликана в Женеві Адміністративною радою Міжнародного бюро праці та зібралася 2 червня 1993 року на свою вісімдесяту сесію, беручи до уваги відповідні міжнародні конвенції та рекомендації з питань праці і, зокрема Конвенцію та Рекомендацію 1981 року про безпеку та гігієну праці, Конвенцію та Рекомендацію 1990 року про хімічні речовини, і підкреслюючи потребу у всеосяжному й послідовному підході, беручи також до уваги опублікований 1991 року Кодекс практичних правил МБП щодо запобігання великим промисловим аваріям, враховуючи потребу у вжитті всіх належних заходів для:

- a) запобігання великим аваріям;
- b) максимального скорочення ризику великих аварій;
- c) максимального послаблення наслідків великих аварій, беручи до уваги причини таких аварій, серед них організаційні помилки, людський фактор, вихід з ладу вузлів та блоків, відхилення від нормального робочого режиму, зовнішні обставини та природні сили, враховуючи потребу у співробітництві в межах Міжнародної програми з хімічної безпеки між Міжнародною організацією праці, програмою ООН з питань навколишнього середовища та Всесвітньою організацією охорони здоров'я, а також з іншими відповідними міжурядовими організаціями,

ухваливши прийняти ряд пропозицій, котрі стосуються запобігання великим промисловим аваріям, що є четвертим пунктом порядку денного сесії,

вирішивши надати цим пропозиціям форми міжнародної конвенції,

ухвалює цього двадцять другого дня червня місяця тисяча дев'ятсот дев'яносто третього року нижченаведену конвенцію, яка може називатися Конвенцією 1993 року про запобігання великим промисловим аваріям:

РОЗДІЛ I. СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ І ВИЗНАЧЕННЯ

Стаття 1

1. Мета цієї Конвенції полягає в запобіганні великим аваріям, спричиненим небезпечними речовинами, і в обмеженні наслідків таких аварій.

2. До сфери застосування цієї Конвенції входять об'єкти підвищеної небезпеки.

3. До сфери застосування цієї Конвенції не входять:

- a) ядерні установки і підприємства, які переробляють радіоактивні речовини, за винятком тих об'єктів на цих установках та підприємствах, де використовуються нерадіоактивні речовини;
- b) військові об'єкти;
- c) транспорт поза підприємством, крім трубопроводів.

4. Член Організації, який ратифікує цю Конвенцію, може після консультації з представницькими організаціями заінтересованих роботодавців і працівників та з іншими заінтересованими сторонами, яких це може стосуватися, вилучати зі сфери застосування Конвенції такі об'єкти чи галузі економічної діяльності, на яких забезпечено рівнозначні заходи безпеки.

Стаття 2

Якщо виникають особливі проблеми суттєвого плану, внаслідок чого стає неможливим негайне застосування всіх запобіжних та захисних заходів, передбачених у цій Конвенції, член Організації після консультації з найбільш представницькими організаціями роботодавців і працівників та іншими заінтересованими сторонами, яких це може стосуватися, розробляє у встановлені терміни плани поступового застосування зазначених заходів.

Стаття 3

Відповідно до мети цієї Конвенції:

- a) термін “небезпечна речовина” означає речовину або суміш речовин, яка внаслідок своїх хімічних, фізичних чи токсикологічних властивостей сама по собі або в поєднанні з іншими речовинами становить небезпеку;
- b) термін “гранично допустима кількість” означає таку приписану національним законодавством з урахуванням особливих умов кількість небезпечної речовини або категорії речовин, яка при її підвищенні переводить цей об'єкт до розряду об'єктів підвищеної небезпеки;
- c) термін “об'єкт підвищеної небезпеки” означає об'єкт, на якому виготовляється, переробляється, завантажуються або розвантажуються, використовується, розміщується чи складається постійно або тимчасово одна чи кілька небезпечних речовин або категорій речовин у кількості, яка перевищує гранично допустиму кількість;
- d) термін “велика аварія” означає раптову подію — таку як великий викид, пожежа або вибух — в ході експлуатації об'єкта підвищеної небезпеки, що спричиняється однією чи кількома небезпечними речовинами і призводить до серйозної як негайної, так і відкладеної небезпеки для працівників, населення або навколишнього середовища;
- e) термін “доповідь з питань безпеки” означає письмовий документ, який містить технічну, адміністративну та оперативну інформацію, із зазначенням факторів підвищеного ризику і небезпек на об'єкті підвищеної небезпеки та заходів щодо контролю за ними, в якому обґрунтовуються заходи, вжиті для встановлення безпеки на об'єкті;
- f) термін “аварійна ситуація” означає будь-яку раптову подію, пов'язану з однією чи кількома небезпечними речовинами, яка могла б призвести до великої аварії, але цього не сталося внаслідок стримуючих факторів, дій чи систем.

РОЗДІЛ II. ЗАГАЛЬНІ ПРИНЦИПИ

Стаття 4

1. У світлі національних законодавств, умов і практики та після консультацій з найбільш представницькими організаціями роботодавців і працівників та з іншими

заінтересованими сторонами, яких це може стосуватися, кожний член Організації розробляє, здійснює і періодично переглядає узгоджену національну політику, спрямовану на захист працівників, населення та навколишнього середовища від небезпеки великих аварій.

2. Ця політика здійснюється за допомогою запобіжних та захисних заходів, що застосовуються на об'єктах підвищеної небезпеки, і по можливості сприяє використанню найбезпечнішої технології.

Стаття 5

1. Компетентний орган або орган, уповноважений чи визнаний компетентним органом, розробляє після консультацій з найбільш представницькими організаціями роботодавців і працівників та з іншими заінтересованими сторонами, яких це може стосуватися, систему ідентифікації об'єктів підвищеної небезпеки з урахуванням їх визначення, даного в статті 3 с), виходячи з переліку небезпечних речовин або категорій небезпечних речовин, чи з того й другого одночасно, із зазначенням гранично допустимої їх кількості відповідно до національного законодавства або міжнародних норм.

2. Зазначена в параграфі 1 система регулярно переглядається і оновлюється.

Стаття 6

Компетентний орган після консультацій з представницькими організаціями заінтересованих роботодавців і працівників ухвалює окреме положення про охорону конфіденційної інформації, переданої або повідомленої йому відповідно до статей 8, 12, 13 та 14, розкриття якої може завдати шкоди діловим інтересам роботодавця, за умови, що ухвалені положення не призводять до появи серйозної небезпеки для працівників, населення чи навколишнього середовища.

РОЗДІЛ III. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ РОБОТОДАВЦІВ ІДЕНТИФІКАЦІЯ

Стаття 7

Роботодавці на основі зазначеної в статті 5 системи ідентифікують усі об'єкти підвищеної небезпеки, які перебувають у їхньому віданні.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Стаття 8

1. Роботодавці повідомляють компетентний орган про будь-який ідентифікований ними об'єкт підвищеної небезпеки:

- а) у визначений термін — у разі, коли об'єкт уже функціонує;
- б) до початку експлуатації — коли об'єкт новий.

2. Роботодавці також повідомляють компетентний орган перед остаточним закриттям кожного об'єкта підвищеної небезпеки.

ЗАХОДИ НА РІВНІ ОБ'ЄКТА

Стаття 9

Щодо кожного об'єкта підвищеної небезпеки роботодавці створюють і забезпечують функціонування документованої системи контролю за факторами підвищеного ризику, яка передбачає:

- a) ідентифікацію та аналіз небезпек і оцінку факторів ризику, серед яких імовірність можливої взаємодії між речовинами;
- b) технічні заходи, серед яких проектування, системи забезпечення безпеки, будівництво, вибір хімічних речовин, експлуатація, технічне обслуговування і систематична інспекція об'єкта;
- c) організаційні заходи, серед яких професійна підготовка та інструктаж персоналу, забезпечення обладнанням, що гарантує його безпеку, рівні забезпеченості персоналом, тривалість робочого часу, розподіл обов'язків і контроль за роботою підрядників зі сторони і тимчасових працівників на об'єкті;
- d) плани дій в аварійних ситуаціях і відповідні процедури, куди входять:
 - i) підготовка ефективних планів дій на об'єкті в аварійних ситуаціях та відповідних процедур, серед яких процедури надання термінової медичної допомоги на випадок великих аварій чи загрози їх виникнення, з періодичною перевіркою та оцінкою їхньої ефективності і з переглядом їх у разі потреби;
 - ii) надання інформації про потенційні аварії та плани дій на об'єкті в аварійних ситуаціях компетентним органам, відповідальним за підготовку планів дій в аварійних ситуаціях і процедур для захисту населення та навколишнього середовища поза територією об'єкта;
 - iii) проведення будь-яких потрібних консультацій з такими компетентними органами та відомствами;
- e) заходи, які обмежують наслідки великих аварій;
- f) консультації з працівниками та їхніми представниками;
- g) вдосконалення цієї системи, зокрема заходи по збиранню інформації та аналіз аварій і аварійних ситуацій. Здобуті внаслідок цього аналізу висновки обговорюються з працівниками та їхніми представниками і реєструються відповідно до національних законодавства та практики.

ДОПОВІДЬ З БЕЗПЕКИ

Стаття 10

1. Кожний роботодавець готує доповідь з безпеки на підставі вимог статті 9.

2. Ця доповідь готується:

- a) у разі наявності об'єктів підвищеної небезпеки — після повідомлення в терміни, приписані національним законодавством;
- b) у разі появи нового об'єкта підвищеної небезпеки — до введення його в експлуатацію.

Стаття 11

Роботодавці переглядають, оновлюють доповіді з питань безпеки і вносять в них зміни:

- a) у разі змін, котрі помітно впливають на рівень безпеки на об'єкті або у виробничому процесі, або в кількості небезпечних речовин, що є на об'єкті;
- b) якщо це спричинено розвитком технічних знань чи появою нових методів оцінки небезпеки;
- c) через інтервали часу, приписані національним законодавством;
- d) на вимогу компетентного органу.

Стаття 12

Роботодавці надсилають або подають компетентному органу доповіді з безпеки, зазначені в статтях **10** і **11**.

ЗВІТ ПРО АВАРІЮ

Стаття 13

Роботодавці негайно інформують компетентний орган та інші органи, котрі мають відповідні повноваження, про велику аварію, що сталася.

Стаття 14

1. Роботодавці у встановлені терміни після великої аварії, що сталася, подають компетентному органу докладний звіт, який містить аналіз причин аварії з описом її наслідків на самому об'єкті і всіх практичних заходів, вжитих з метою послаблення її наслідків.

2. Звіт має містити докладні рекомендації щодо практичних заходів із запобігання новій аварії.

РОЗДІЛ IV. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ КОМПЕТЕНТНИХ ОРГАНІВ

ГОТОВНІСТЬ ЗА МЕЖАМИ ОБ'ЄКТА НА ВИПАДОК АВАРІЙНОГО СТАНУ

Стаття 15

Компетентний орган з урахуванням отриманої від роботодавця інформації забезпечує складання, оновлення через певні інтервали та координацію з відповідними органами і відомствами планів дій в аварійних ситуаціях та відповідні процедури, які містять положення про захист населення й охорону навколишнього середовища поза територію кожного об'єкта підвищеної небезпеки.

Стаття 16

Компетентний орган забезпечує:

- a) розповсюдження серед населення, яке може опинитися під впливом наслідків великої аварії, інформації про заходи безпеки і правильну поведінку на випадок великої аварії, навіть якщо воно не звертається за отриманням такої інформації, а також оновлення цієї інформації і поширення такої оновленої інформації через певні часові інтервали;
- b) оповіщення в якнайстисліші строки у разі виникнення великої аварії;

- с) якщо наслідки великої аварії можуть стати транскордонними, то передбачена в а) і б) цієї статті інформація надсилається заінтересованим країнам з метою забезпечення співробітництва та координації.

РОЗМІЩЕННЯ ОБ'ЄКТІВ ПІДВИЩЕНОЇ НЕБЕЗПЕКИ

Стаття 17

Компетентний орган повинен розробляти всебічну політику розміщення об'єктів, передбачаючи відповідну віддаленість планованих об'єктів підвищеної небезпеки від виробничих та житлових районів і споруд громадського призначення, а також відповідні заходи щодо тих об'єктів, які є. Така політика має ґрунтуватися на загальних принципах, зазначених у розділі II цієї Конвенції.

ІНСПЕКЦІЯ

Стаття 18

1. Компетентний орган повинен мати в своєму розпорядженні достатньо кваліфікований і підготовлений персонал з відповідними навичками, а також достатнє технічне та професійне забезпечення для проведення інспекції, розслідування, оцінки і консультацій з питань, що розглядаються в цій Конвенції, та для забезпечення дотримання національного законодавства.

2. Представники роботодавця і представники працівників на об'єкті підвищеної небезпеки повинні мати можливість супроводити інспекторів, які контролюють застосування заходів, приписаних задля виконання цієї Конвенції, якщо тільки інспектори не вважають, що в світлі загальних інструкцій з боку компетентного органу це може завадити виконанню ними своїх обов'язків.

Стаття 19

Компетентний орган повинен мати право тимчасово припинити будь-яку діяльність, яка криє в собі неминучу небезпеку великої аварії.

РОЗДІЛ V. ПРАВА ТА ОBOB'ЯЗКИ ПРАЦІВНИКІВ І ЇХНІХ ПРЕДСТАВНИКІВ

Стаття 20

Для забезпечення безпеки праці на об'єкті підвищеної небезпеки мають проводитись консультації з працівниками та їхніми представниками з використанням для цього належних механізмів співробітництва. Зокрема, працівники та їхні представники повинні:

- а) отримувати відповідну інформацію в прийнятній формі про фактори ризику, пов'язані з об'єктом підвищеної небезпеки, і можливі наслідки їх;
- б) отримувати інформацію про всі розпорядження, інструкції чи рекомендації, які надходять від компетентного органу;
- с) бути залучені до консультацій під час підготовки таких документів і мати доступ до них, як от:
 - i) доповіді з безпеки;
 - ii) плани дій в аварійних ситуаціях і відповідні процедури;
 - iii) звіти про аварії;

- d) регулярно проходити інструктаж і професійну підготовку з практичних дій та процедур, пов'язаних із запобіганням великим аваріям і контролем за факторами, здатними призвести до великої аварії, а також з аварійних процедур на випадок виникнення великої аварії;
- e) у межах своїх службових обов'язків, не наражаючись при цьому ні на яке покарання, вдаватися до виправних дій, а в разі потреби переривати роботу, якщо на основі здобутих ними професійної підготовки та досвіду вони мають достатні підстави вважати, що є неминуча небезпека великої аварії, і повідомляти своє керівництво або здійснювати тривогу, залежно від обставин, до чи, по можливості, відразу після того, як вони вдалися до таких дій;
- f) обговорювати з роботодавцем усі потенційні небезпеки, здатні, на їхню думку, призвести до великої аварії, і мати право повідомляти компетентний орган про такі небезпеки.

Стаття 21

Працівники, зайняті на об'єкті підвищеної небезпеки, зобов'язані:

- a) дотримуватись усіх правил експлуатації і процедур, які стосуються запобігання великим аваріям та контролю за факторами, здатними призвести до великої аварії на об'єктах підвищеної небезпеки;
- b) дотримуватись усіх аварійних процедур, коли виникає велика аварія.

РОЗДІЛ VI. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ДЕРЖАВ-ЕКСПОРТЕРІВ

Стаття 22

Якщо в державі-експортері члені Організації використання небезпечних речовин, технологій чи процесів заборонено у зв'язку з тим, що вони є потенційним джерелом виникнення великої аварії, інформацію про таку заборону та її причини держави-експортери члени Організації повинні надавати кожній країні імпортеру.

РОЗДІЛ VII. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 23

Офіційні документи про ратифікацію цієї Конвенції надсилаються Генеральному директору Міжнародного бюро праці для реєстрації.

Стаття 24

1. Ця Конвенція має обов'язкову чинність лише для тих членів Міжнародної організації праці, чиї документи про ратифікацію зареєстрував Генеральний директор.
2. Вона набуде чинності через **12** місяців від дати реєстрації Генеральним директором документів про ратифікацію двох членів Організації.
3. Надалі ця Конвенція набуватиме чинності для кожного члена Організації через **12** місяців від дати реєстрації його документа про ратифікацію.

Стаття 25

1. Кожний член Організації, який ратифікував цю Конвенцію, після закінченні десяти років від дня, коли вона початково набула чинності, може денонсувати її актом

про денонсацію, надісланим Генеральному директорові Міжнародного бюро праці для реєстрації. Денонсація набуває чинності через рік від дати її реєстрації.

2. Для кожного члена Організації, який ратифікував цю Конвенцію і протягом року після закінчення зазначених у попередньому параграфі десяти років не скористався передбаченим у цій статті правом на денонсацію, Конвенція лишатиметься чинною на наступні десять років, і надалі він зможе денонсувати її після закінчення кожного десятиріччя в порядку, передбаченому в цій статті.

Стаття 26

1. Генеральний директор Міжнародного бюро праці оповіщає всіх членів Міжнародної організації праці про реєстрацію всіх документів про ратифікацію та актів про денонсацію, надісланих йому членами Організації.

2. Оповіщаючи членів Організації про реєстрацію отриманого ним другого документа про ратифікацію, Генеральний директор звертає їхню увагу на дату набуття чинності цією Конвенцією.

Стаття 27

Генеральний директор Міжнародного бюро праці надсилає Генеральному секретареві Організації Об'єднаних Націй для реєстрації відповідно до статті 102 Статуту Організації Об'єднаних Націй вичерпні відомості про всі документи про ратифікацію і акти про денонсацію, зареєстровані ним відповідно до положень попередніх статей.

Стаття 28

У випадках, коли Адміністративна рада Міжнародного бюро праці вважає це за потрібне, вона подає Генеральній конференції доповідь про застосування цієї Конвенції і розглядає доцільність внесення до порядку денного Конференції питання про її повний або частковий перегляд.

Стаття 29

1. Якщо Конференція ухвалить нову конвенцію, яка повністю або частково переглядає цю Конвенцію, і якщо в новій конвенції не передбачено іншого, то:

- a) ратифікація будь-яким членом Організації нової, переглянутої конвенції спричиняє автоматично, незалежно від положень статті 25, негайну денонсацію цієї Конвенції за умови, що нова, переглянута конвенція набула чинності;
- b) від дня набуття чинності новою, переглянутою конвенцією цю Конвенцію закрито для ратифікації її членами Організації.

2. Ця Конвенція в будь-якому разі лишається чинною за формою та змістом для тих членів Організації, які ратифікували її, але не ратифікували переглянутої конвенції.

Стаття 30

Англійський і французький тексти цієї Конвенції мають однакову силу.

КОНВЕНЦІЯ 176

КОНВЕНЦІЯ ПРО БЕЗПЕКУ ТА ГІГІЄНУ ПРАЦІ НА ШАХТАХ

Генеральна конференція Міжнародної організації праці, що скликана в Женеві Адміністративною радою Міжнародного бюро праці та зібралася 6 червня 1995 року на свою вісімдесят другу сесію, беручи до уваги відповідні міжнародні конвенції і рекомендації про працю і, зокрема, Конвенцію 1957 року про скасування примусової праці, Конвенцію і Рекомендацію 1960 року про захист від радіації. Конвенцію і Рекомендацію 1963 року про забезпечення машин захисними пристроями, Конвенцію і Рекомендацію 1964 року про допомоги у випадках виробничого травматизму, Конвенцію і Рекомендацію 1965 року про мінімальний вік допуску на підземні роботи, Конвенцію 1965 року про медичний огляд молодих людей для підземних робіт, Конвенцію і Рекомендацію 1977 року про виробниче середовище (забруднення повітря, шум та вібрація), Конвенцію і Рекомендацію 1981 року про безпеку та гігієну праці, Конвенцію і Рекомендацію 1985 року про служби гігієни праці, Конвенцію і Рекомендацію 1986 року про азбест, Конвенцію і Рекомендацію 1988 року про безпеку та гігієну праці в будівництві, Конвенцію і Рекомендацію 1990 року про хімічні речовини та Конвенцію і Рекомендацію 1993 року про запобігання великим промисловим аваріям, вважаючи, що працівники потребують і вони мають право на інформацію, професійну підготовку і дійсні консультації, а також на участь у розробленні і вжитті заходів щодо безпечних і здорових умов праці, з огляду на небезпеки і ризики, на які вони наражаються в гірничій промисловості, визнаючи бажаним відвертати всі смертельні нещасні випадки, травми чи захворювання, які зачіпають працівників або населення, або шкоду, заподіяну навколишньому середовищу, що є наслідком виробничої діяльності в гірничій промисловості, беручи до уваги потребу в співробітництві між Міжнародною організацією праці, Всесвітньою організацією охорони здоров'я, Міжнародним агентством з атомної енергії та іншими відповідними установами і беручи до уваги відповідні акти, зведення практичних правил, кодекси і директиви, видані цими організаціями, ухваливши прийняти ряд пропозицій стосовно безпеки та гігієни праці на шахтах, що є четвертим пунктом порядку денного сесії, і вирішивши надати цим пропозиціям форми міжнародної конвенції, ухвалює цього двадцять другого дня червня місяця тисяча дев'яност дев'ятого року нижченаведену конвенцію, яка може називатися Конвенцією 1995 року про безпеку та гігієну праці на шахтах:

РОЗДІЛ I. ВИЗНАЧЕННЯ

Стаття 1

Стосовно цієї Конвенції термін “шахта” застосовується;

- a) до майданчиків, розташованих на поверхні, або до підземних ділянок, на яких здійснюються, зокрема, такі види робіт:
 - i) геологічне розвідування родовищ корисних копалин, крім нафти і газу, з механічним порушенням поверхні;
 - ii) видобуток корисних копалин, крім нафти і газу;

- iii) збагачення корисних копалин, що видобуваються, зокрема дроблення, розмелювання, концентрація або промивання видобутих матеріалів;
- b) до всієї техніки, обладнання, пристроїв, установок, будівель та інженерних споруд, які експлуатуються в зв'язку з видами робіт, зазначеними вище в а).

2. Стосовно цієї Конвенції термін “роботодавець” означає будь-яку фізичну або юридичну особу, яка наймає одного чи більше працівника на шахті, а також, залежно від обставин, компанію, основного підрядчика, підрядчика чи субпідрядчика.

РОЗДІЛ II. СФЕРА РЕГУЛЮВАННЯ І СПОСОБИ ЗАСТОСУВАННЯ

Стаття 2

1. Ця Конвенція застосовується на всіх шахтах.

2. Компетентний орган кожного члена Організації, який ратифікує цю Конвенцію, після консультації з найбільш представницькими організаціями заінтересованих роботодавців і працівників:

- a) може вилучати певні категорії шахт зі сфери застосування цієї Конвенції або певних її положень, якщо загальний захист, що надається на цих шахтах відповідно до національних законодавства і практики, не нижчий за той, який би надавався внаслідок цілковитого застосування положень цієї Конвенції;
- b) у разі вилучення певних категорій шахт відповідно до вищезазначеного в а) складає плани послідовного внесення всіх шахт до сфери застосування цієї Конвенції.

3. Кожний член Організації, який ратифікує цю Конвенцію і використовує передбачену вище в параграфі 2 а) можливість, у своїй першій доповіді про застосування цієї Конвенції, яка надсилається відповідно до статті 22 Статуту Міжнародної організації праці, зазначає кожну категорію вилучених таким чином шахт і причини такого вилучення.

Стаття 3

Кожний член Організації з урахуванням національних умов і практики та після консультацій з найбільш представницькими організаціями заінтересованих роботодавців і працівників розробляє, здійснює та періодично переглядає погоджену політику в галузі безпеки та гігієни праці на шахтах, особливо щодо заходів, які спрямовані на застосування положень цієї Конвенції.

Стаття 4

1. Заходи щодо забезпечення застосування Конвенції приписуються національним законодавством.

2. В разі потреби це національне законодавство доповнюється:

- a) технічними стандартами, посібниками чи зводами практичних правил; або

- b) іншими засобами застосування, які відповідають національній практиці, що визначається компетентним органом.

Стаття 5

1. На виконання параграфу 1 статті 4 національним законодавством призначається компетентний орган для здійснення нагляду та регулювання різних аспектів безпеки та гігієни праці на шахтах.

2. Таке національне законодавство передбачає:

- a) контроль за станом безпеки та гігієни праці на шахтах;
- b) інспектування шахт інспекторами, призначеними для цієї мети компетентним органом;
- c) процедури повідомлення та розслідування смертельних і тяжких нещасних випадків, небезпечних подій і катастроф на шахтах у тому розумінні, як кожне із зазначеного визначається національним законодавством;
- d) збирання і публікування статистичних даних про нещасні випадки, професійні захворювання та небезпечні події в тому розумінні, як кожне з переліченого визначається національним законодавством;
- e) надання компетентному органу повноважень зупиняти чи обмежувати виробничу діяльність на шахті через поганий стан безпеки та гігієни праці, доки умови, які дали підстави для такого зупинення чи обмеження, не будуть виправлені;
- f) встановлення ефективних процедур, що забезпечують реалізацію прав працівників та їхніх представників на участь у консультаціях з питань безпеки й гігієни праці на робочому місці та на участь у проведенні заходів щодо забезпечення безпечних і здорових умов праці на робочому місці.

3. Таке національне законодавство забезпечує, щоб виробництво, зберігання, транспортування і використання вибухових речовин та ініціюючих пристроїв на шахті здійснювали особи, які мають кваліфікацію та потрібний для цього дозвіл, або під їхнім безпосереднім контролем.

4. Таке національне законодавство встановлює:

- a) вимоги щодо гірничорятувальних робіт, першої медичної допомоги та відповідного медичного забезпечення;
- b) зобов'язання забезпечувати та адекватно утримувати саморятівники для працівників, зайнятих на підземних роботах у вугільних шахтах, і, в разі потреби, на інших підземних шахтах;
- c) захисні заходи щодо відпрацьованих гірничих виробок, з тим щоб небезпека для життя і здоров'я була усунена або зведена до мінімуму;
- d) вимоги щодо безпечного складування, транспортування і розміщення небезпечних речовин, котрі використовуються у гірничому виробництві, та відходів від гірничого виробництва; і

- е) у разі потреби, зобов'язання надавати достатні санітарні вигоди й приміщення для умивання, зміни одягу та вживання їжі та утримувати їх у гігієнічному стані.

5. Таке національне законодавство передбачає, що роботодавець, відповідальний за шахту, забезпечує підготовку відповідних планів гірничих виробок до введення їх в експлуатацію, а в разі здійснення будь-яких істотних змін — періодичне поновлення таких планів і їхню доступність на шахті для ознайомлення.

РОЗДІЛ III. ЗАХОДИ ЩОДО ВІДВЕРНЕННЯ РИЗИКІВ ТА ЗАХИСТУ НА ШАХТІ

A. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ РОБОТОДАВЦІВ

Стаття 6

Вживаючи заходів щодо відвернення ризиків та захисту, передбачених у цьому розділі цієї Конвенції, роботодавець оцінює ризики і впливає на них у такому порядку пріоритетності:

- а) усунення ризику;
- б) контроль за ризиком на його початку;
- с) зведення ризику до мінімуму засобами, серед яких розроблення систем ведення безпечних робіт;
- д) якщо ризик зберігається, забезпечення застосування засобів індивідуального захисту,
- е) виходячи з того, що є розумним, практично застосовним і здійсненним, а також з успішної практики і прояву належної старанності.

Стаття 7

Роботодавці вживають всіх потрібних заходів для усунення або зведення до мінімуму ризиків для життя і здоров'я на шахтах, які перебувають під їхнім контролем, і, зокрема:

- а) забезпечують, щоб під час проектування шахти, її будівництва та оснащення електротехнічним, механічним та іншим обладнанням, куди входить система зв'язку, створювалися умови для її безпечної роботи і здорове виробниче середовище;
- б) забезпечують, щоб шахта вводилася в експлуатацію, експлуатувалася, обслуговувалася і виводилася з експлуатації таким чином, щоб працівники могли виконувати покладені на них виробничі завдання, не ставлячи під загрозу ні свою безпеку і здоров'я, ні безпеку і здоров'я інших осіб;
- с) вживають заходів щодо підтримання стійкості порід у місцях, куди люди мають доступ у зв'язку з виконанням своєї роботи;
- д) обладнують, у разі практичної здійсненності, два виходи від кожного робочого місця під землею, кожний з яких має вести до окремих засобів виходу на поверхню;

- e) забезпечують контроль виробничого середовища, оцінку і регулярну перевірку його стану з метою виявлення різних небезпек, під впливом яких можуть опинитися працівники, та оцінку рівня цього впливу;
- f) забезпечують належну вентиляцію всіх підземних гірничих виробок, до яких дозволено доступ людей;
- g) для зон, що наражаються на особливі ризики, розробляють і здійснюють оперативний план та заходи з метою забезпечення безпечного ведення робіт і захисту працівників;
- h) вживають запобіжних заходів, що відповідають роду гірничих робіт, з метою попередження, виявлення та боротьби з виникненням і розповсюдженням пожеж та запобігання вибухам; і
- i) забезпечують у разі виникнення серйозної загрози безпеці та здоров'ю працівників припинення роботи та евакуацію працівників у безпечне місце.

Стаття 8

Роботодавець підготовлює для кожної шахти план надзвичайних заходів, який враховує обгрунтовано передбачувані промислові аварії та природні катастрофи.

Стаття 9

Якщо працівники зазнають впливу фізичних, хімічних або біологічних факторів ризику, роботодавець:

- a) інформує працівників у зрозумілій для них формі щодо небезпек, пов'язаних з їхньою роботою, факторів ризику для здоров'я та відповідних заходів щодо відвернення ризиків і захисту;
- b) вживає відповідних заходів щодо усунення або зведення до мінімуму ризиків, які виникають внаслідок впливу цих факторів;
- c) якщо належний захист від ризику нещасного випадку або шкоди для здоров'я, зокрема від впливу шкідливих умов, не може бути забезпечений іншими засобами, надає і утримує в належному стані без витрат для працівника відповідні засоби захисту, одяг, у разі потреби, та інші засоби, які визначаються національним законодавством; і
- d) надає працівникам, які постраждали внаслідок травми або захворювання на робочому місці, першу медичну допомогу, належні транспортні засоби для перевезення їх від робочого місця і доступ до відповідних медичних закладів.

Стаття 10

Роботодавець забезпечує:

- a) проведення для працівників безплатно відповідних програм професійної підготовки і перепідготовки і надання їм зрозумілих інструкцій з питань безпеки та гігієни праці, а також щодо виконання дорученої роботи;

- b) здійснення під час кожної зміни належного нагляду і контролю з метою забезпечення безпечної експлуатації шахти та відповідно до вимог національного законодавства;
- c) введення системи, за якої можуть бути точно відомі в будь-який час прізвища всіх осіб, які перебувають під землею, а також їхнє можливе місцеперебування;
- d) проведення розслідувань і вжиття відповідних коригувальних заходів у зв'язку зі всіма нещасними випадками та небезпечними подіями, що визначаються як такі національним законодавством; і
- e) подання компетентному органу звітів щодо нещасних випадків і небезпечних подій відповідно до національного законодавства.

Стаття 11

Виходячи з загальних принципів гігієни праці та відповідно до національного законодавства роботодавець забезпечує проведення регулярного медичного нагляду за працівниками, на яких на їхньому робочому місці впливають фактори підвищеної небезпеки, характерні для гірничої промисловості.

Стаття 12

Якщо два або більше роботодавців здійснюють роботи на одній і тій самій шахті, то роботодавець, відповідальний за шахту, координує вжиття всіх заходів, пов'язаних з безпекою та гігієною праці працівників, і несе головну відповідальність за безпечність робіт. Це не звільняє кожного з роботодавців від відповідальності за вжиття всіх заходів, пов'язаних з безпекою та гігієною праці їхніх працівників.

В. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ ПРАЦІВНИКІВ І ЇХНІХ ПРЕДСТАВНИКІВ

Стаття 13

1. Відповідно до національного законодавства, про яке йдеться в статті 4, працівники мають такі права:

- a) повідомляти про нещасні випадки, небезпечні події та небезпеки роботодавця і компетентний орган;
- b) вимагати і добиватись, у разі наявності побоювань щодо стану безпеки та гігієни праці, проведення інспекції та розслідувань з боку роботодавця і компетентного органу;
- c) знати про небезпеки на робочому місці, які можуть загрожувати їхній безпеці чи здоров'ю, та діставати інформацію про це;
- d) діставати наявну у роботодавця чи у компетентного органу інформацію щодо їхньої безпеки або здоров'я;
- e) залишати будь-яке місце в шахті у разі виникнення такої ситуації, яка, на їхню думку, дає достатні підстави вважати, що виникла серйозна загроза для їхньої безпеки чи здоров'я;
- f) колективно обирати представників з безпеки та гігієни праці.

2. Представники працівників з безпеки та гігієни праці, про яких йшлося вище в параграфі 1 f), мають відповідно до національного законодавства такі права:

- a) репрезентувати працівників у всіх питаннях безпеки та гігієни праці на робочому місці, доручаючи, у разі потреби, реалізацію прав, передбачених вище в параграфі 1;
- b) i) брати участь у проведенні інспекції та в розслідуваннях, які роботодавець і компетентний орган проводять на робочому місці;
ii) контролювати стан справ у галузі безпеки та гігієни праці та проводити відповідні розслідування;
- c) користуватися послугами консультантів і незалежних експертів;
- d) своєчасно проводити консультації з роботодавцем з питань безпеки та гігієни праці, зокрема щодо політики та процедур у цій сфері;
- e) проводити консультації з компетентним органом;
- f) отримувати повідомлення про нещасні випадки та небезпечні події, що сталися на ділянці, репрезентувати яку вони були обрані.

3. Процедури щодо здійснення зазначених в параграфах 1 і 2 прав установлюються:

- a) національним законодавством; і
- b) шляхом консультацій між роботодавцями і працівниками та їхніми представниками.

4. Національне законодавство забезпечує, щоб зазначені в параграфах 1 і 2 права могли здійснюватись без дискримінації або санкцій.

Стаття 14

Національне законодавство зобов'язує працівників відповідно до набутої ними підготовки:

- a) дотримуватись приписаних заходів щодо безпеки та гігієни праці;
- b) вживати розумних заходів щодо забезпечення власної безпеки та охорони свого здоров'я, а також безпеки та здоров'я інших осіб, котрим може бути завдано шкоди внаслідок їхніх дій або бездіяльності в роботі, одним з яких є належне утримання та використання наданих у їхнє розпорядження для цієї мети захисного одягу, засобів та обладнання;
- c) негайно інформувати свого безпосереднього керівника про будь-яку ситуацію, яка, на їхню думку, може ставити під загрозу їхню безпеку або здоров'я чи безпеку або здоров'я інших осіб, і з якою вони самі не можуть упоратися належним чином; і
- d) співпрацювати з роботодавцем, аби він міг виконувати покладені на нього цією Конвенцією обов'язки та зобов'язання.

С. СПІВПРАЦЯ

Стаття 15

Треба вживати відповідно до національного законодавства заходів, які заохочують співпрацю між роботодавцями і працівниками та їхніми представниками з метою підвищення рівня безпеки й гігієни праці на шахтах.

РОЗДІЛ IV. ЗАСТОСУВАННЯ

Стаття 16

Член Організації:

- a) вживає всіх потрібних заходів, серед яких введення відповідних санкцій і коригувальні заходи, з метою забезпечення ефективного застосування положень цієї Конвенції; і
- b) забезпечує діяльність відповідних служб інспекції для контролю за вжиттям заходів на виконання цієї Конвенції та забезпечує ці служби ресурсами, потрібними для виконання їхніх завдань.

РОЗДІЛ V. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 17

Офіційні документи про ратифікацію цієї Конвенції надсилаються Генеральному директорові Міжнародного бюро праці для реєстрації.

Стаття 18

1. Ця Конвенція має обов'язкову чинність тільки для тих членів Міжнародної організації праці, ратифікаційні документи яких зареєстрував Генеральний директор.

2. Вона набуде чинності через **12** місяців після дати реєстрації Генеральним директором ратифікаційних документів двох членів Організації.

3. Надалі ця Конвенція набуде чинності для кожного члена Організації через **12** місяців від дати реєстрації його ратифікаційного документа.

Стаття 19

1. Кожний член Організації, який ратифікував цю Конвенцію, після закінчення десятирічного періоду від дня, коли вона початково набула чинності, може денонсувати її актом про денонсацію, надісланим Генеральному директорові Міжнародного бюро праці для реєстрації. Денонсація набуде чинності через рік від дати її реєстрації.

2. Для кожного члена Організації, який ратифікував цю Конвенцію і протягом року після закінчення зазначених у попередньому параграфі десяти років не скористався передбаченим у цій статті правом на денонсацію, Конвенція лишатиметься чинною на наступні десять років, і згодом він зможе денонсувати її після закінчення кожного десятиріччя в порядку, передбаченому в цій статті.

Стаття 20

1. Генеральний директор Міжнародного бюро праці сповіщає всіх членів Міжнародної організації праці про реєстрацію всіх ратифікаційних грамот і заяв про денонсацію, надісланих йому членами Організації.

2. Сповіщаючи членів Організації про реєстрацію отриманого ним другого ратифікаційного документа, Генеральний директор звертає їхню увагу на дату набуття чинності цією Конвенцією.

Стаття 21

Генеральний директор Міжнародного бюро праці надсилає Генеральному секретареві Організації Об'єднаних Націй для реєстрації відповідно до статті 102 Статуту Організації Об'єднаних Націй вичерпні відомості щодо всіх ратифікаційних документів і актів про денонсацію, зареєстрованих ним відповідно до положень попередніх статей.

Стаття 22

У випадках, коли Адміністративна рада Міжнародного бюро праці вважає це за потрібне, вона подає Генеральній конференції доповідь про застосування цієї Конвенції і розглядає доцільність внесення до порядку денного Конференції питання про її повний або частковий перегляд.

Стаття 23

1. Якщо Конференція ухвалить нову конвенцію, яка повністю або частково переглядає цю Конвенцію, і якщо в новій конвенції не передбачено іншого, то:

- a) ратифікація будь-яким членом Організації нової, переглянутої Конвенції спричиняє автоматично, незалежно від положень статті 19, негайну денонсацію цієї Конвенції за умови, що нова, переглянута конвенція набула чинності;
- b) від дня набуття чинності новою, переглянутою конвенцією цю конвенцію закрито для ратифікації її членами Організації.

2. Ця Конвенція лишається в будь-якому разі чинною за формою та змістом для тих членів Організації, які ратифікували її, але не ратифікували переглянутої конвенції.

Стаття 24

Англійський і французький тексти цієї Конвенції мають однакову силу.

КОНВЕНЦІЯ 187

КОНВЕНЦІЯ ПРО ОСНОВИ, ЩО СПРИЯЮТЬ БЕЗПЕЦІ ТА ГІГІЄНІ ПРАЦІ

Генеральна конференція Міжнародної організації праці, що скликана в Женеві Адміністративною радою Міжнародного бюро праці та зібралася **31** травня **2006** року на свою **95**-у сесію, визнаючи глобальні масштаби виробничого травматизму, професійних захворювань і загибелі людей на виробництві та необхідність вжиття подальших заходів з метою їхнього скорочення, нагадуючи, що захист працівників у випадку загальних і професійних захворювань і травматизму на виробництві є одним із завдань Міжнародної організації праці, передбачених у її Статуті, визнаючи, що випадки виробничого травматизму, професійних захворювань і загибелі людей на виробництві мають негативний вплив на продуктивність і процес економічного й соціального розвитку, відзначаючи пункт g) розділу **III** Філадельфійської декларації, відповідно до якого Міжнародна організація праці взяла на себе урочисте зобов'язання сприяти прийняттю країнами світу програм, що мають на меті забезпечувати необхідний захист життя й здоров'я трудящих усіх професій, пам'ятаючи про Декларацію МОП основних принципів і прав у світі праці **1998** року та механізм її реалізації, відзначаючи Конвенцію **1981** року про безпеку та гігієну праці (№ **155**), Рекомендацію **1981** року про безпеку та гігієну праці (№ **164**) та інші акти Міжнародної організації праці, котрі мають відношення до основ, що сприяють безпеці та гігієні праці, нагадуючи, що сприяння безпеці та гігієні праці є частиною Програми гідної праці для всієї Міжнародної організації праці;

нагадуючи Висновки про нормотворчу діяльність МОП у галузі безпеки та гігієни праці — глобальну стратегію, прийняту на **91**-й сесії Міжнародної конференції праці (**2003** р.), зокрема, щодо забезпечення того, щоб у національних програмах питань безпеки та гігієни праці приділялася пріоритетна увага, підкреслюючи важливість постійного розвитку національної культури профілактики в галузі безпеки та гігієни праці, постановивши ухвалити ряд пропозицій щодо безпеки та гігієни праці, що є четвертим пунктом порядку денного сесії, та вирішивши надати цим пропозиціям форми міжнародної конвенції, ухвалює цього п'ятнадцятого дня червня місяця дві тисячі шостого року наступну конвенцію, яка може називатися Конвенцією **2006** року про основи, що сприяють безпеці та гігієні праці.

І. ВИЗНАЧЕННЯ

Стаття 1

Відповідно до цілей цієї Конвенції:

- a) термін **національна політика** означає національну політику в галузі безпеки та гігієни праці й виробничого середовища, розроблену відповідно до принципів, закладених у статті **4** Конвенції **1981** року про безпеку та гігієну праці (№ **155**);
- b) термін **національна система безпеки та гігієни праці** або **національна система** означає інфраструктуру, що передбачає основні рамки для проведення національної політики й національних програм в галузі безпеки та гігієни праці;

- c) термін **національна програма з безпеки та гігієни праці** або **національна програма** означає будь-яку національну програму, що включає завдання, які треба буде розв'язати у встановлений термін, пріоритети й засоби дій, сформульовані з метою вдосконалювання безпеки та гігієни праці, а також засоби оцінки досягнутих результатів;
- d) термін **національна культура профілактики в галузі безпеки та гігієни праці** означає культуру, у якій право на безпечне й здорове виробниче середовище дотримується на всіх рівнях, коли уряди, роботодавці й працівники беруть активну участь у забезпеченні безпечного та здорового виробничого середовища за допомогою системи встановлених прав, відповідальності й обов'язків і коли принципам профілактики надається найвищий пріоритет.

II. МЕТА

СТАТТЯ 2

1. Кожна держава-член Організації, що ратифікує цю Конвенцію, сприяє постійному вдосконалюванню безпеки та гігієни праці з метою попередження випадків виробничого травматизму, професійних захворювань і загибелі людей на виробництві за допомогою розробки, на основі консультацій з найбільш представницькими організаціями роботодавців і працівників, національної політики, національної системи й національної програми.

2. Кожна держава-член Організації вживає активних заходів з метою поступового створення безпечного й здорового виробничого середовища за допомогою національної системи й національних програм у галузі безпеки та гігієни праці, беручи до уваги принципи, закладені в актах Міжнародної організації праці (МОП), які мають відношення до основ, що сприяють безпеці та гігієні праці.

3. Кожна держава-член, на основі консультацій з найбільш представницькими організаціями роботодавців і працівників, періодично розглядає заходи, які можна було б почати з метою ратифікації відповідних конвенцій МОП з питань безпеки та гігієни праці.

III. НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА

СТАТТЯ 3

1. Кожна держава-член Організації сприяє безпечному та здоровому виробничому середовищу за допомогою розробки національної політики.

2. Кожна держава-член Організації на всіх відповідних рівнях сприяє й прагне досягнення реалізації права працівників на безпечне й здорове виробниче середовище.

3. При розробці своєї національної політики кожна держава-член Організації, з урахуванням своїх національних умов і практики, а також на основі консультацій з найбільш представницькими організаціями роботодавців і працівників, сприяє основним принципам, таким як: оцінка професійних ризиків або небезпек; боротьба із професійними ризиками або небезпеками в місці їхнього виникнення; розвиток національної культури профілактики в галузі безпеки та гігієни праці, що включає інформацію, консультації й підготовку.

IV. НАЦІОНАЛЬНА СИСТЕМА СТАТТЯ 4

1. Кожна держава-член Організації створює, підтримує, поступово розвиває й періодично переглядає національну систему безпеки та гігієни праці на основі консультацій з найбільш представницькими організаціями роботодавців і працівників.

2. Національна система безпеки та гігієни праці включає, серед іншого:

- a) законодавчі та нормативно-правові акти, колективні договори (у відповідних випадках), будь-які інші відповідні акти з безпеки та гігієни праці;
- b) орган або відомство (органи або відомства), відповідальні за питання безпеки та гігієни праці, створені відповідно до національного законодавства й практики;
- c) механізми для забезпечення дотримання національних законодавчих і нормативно-правових актів, включаючи системи інспекції;
- d) заходи, спрямовані на забезпечення співробітництва на рівні підприємства, між його керівництвом, працівниками та їхніми представниками в якості основного елемента заходів профілактики на виробництві.

3. Національна система безпеки та гігієни праці, у відповідних випадках, включає:

- a) національний тристоронній консультативний орган або органи, що опікуються питаннями безпеки та гігієни праці;
- b) інформаційні й консультативні служби з питань безпеки та гігієни праці;
- c) професійну підготовку з питань безпеки та гігієни праці;
- d) служби гігієни праці відповідно до національного законодавства й практики;
- e) науково-дослідні роботи в галузі безпеки та гігієни праці;
- f) механізм, що дозволяє здійснювати збирання й аналіз даних про випадки виробничого травматизму й професійних захворювань, беручи до уваги відповідні акти МОП;
- g) положення, що передбачають співробітництво з відповідними системами страхування або соціального забезпечення, які охоплюють випадки виробничого травматизму й професійних захворювань;
- h) допоміжні механізми, спрямовані на поступове поліпшення умов у галузі безпеки та гігієни праці на мікропідприємствах, а також на малих і середніх підприємствах і в неформальній економіці.

V. НАЦІОНАЛЬНА ПРОГРАМА СТАТТЯ 5

1. Кожна держава-член Організації розроблює, проводить, стежить за виконанням, оцінює й періодично переглядає національну програму з безпеки та гігієни

праці на основі консультацій з найбільш представницькими організаціями роботодавців і працівників.

2. Національна програма:

- a) сприяє розвитку національної культури профілактики в галузі безпеки та гігієни праці;
- b) робить внесок у захист працівників завдяки ліквідації або зведення до мінімуму, наскільки це практично можливо, виробничих ризиків і небезпек, відповідно до національного законодавства й практики, з метою попередження виробничого травматизму, професійних захворювань і загибелі людей на виробництві, а також сприяння безпеці та гігієні праці на робочому місці;
- c) розроблює й переглядає на основі аналізу національної ситуації в сфері безпеки та гігієни праці, включаючи аналіз національної системи безпеки та гігієни праці;
- d) включає завдання, цілі й показники результативності;
- e) підкріплює, наскільки це можливо, іншими додатковими національними програмами й планами, що сприяють поступовому забезпеченню безпечного й здорового виробничого середовища.

3. Національна програма широко розголошується та, у міру можливості, затверджується й запускається в дію вищими органами державної влади.

VI. ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

СТАТТЯ 6

Ця Конвенція не переглядає жодну іншу міжнародну трудову конвенцію або рекомендацію.

Стаття 7

Офіційні документи про ратифікацію цієї Конвенції надсилаються Генеральному директорові Міжнародного бюро праці для реєстрації.

Стаття 8

1. Ця Конвенція має обов'язкову чинність тільки для тих держав-членів МОП, чиї документи про ратифікацію зареєстровані Генеральним директором Міжнародного бюро праці.

2. Вона набуває чинності через **12** місяців після дати реєстрації Генеральним директором документів про ратифікацію від двох держав-членів Організації МОП.

3. Надалі ця Конвенція набуває чинності для кожної держави-члена МОП через **12** місяців після дати реєстрації її документа про ратифікацію.

Стаття 9

1. Кожна держава-член МОП, яка ратифікувала цю Конвенцію, може після закінчення десятирічного періоду з моменту, коли вона початково набула чинності, денонсувати її актом про денонсацію, надісланим Генеральному директорові Між-

народного бюро праці для реєстрації. Денонсація набуває чинності через рік після дати її реєстрації.

2. Для кожної держави-члена МОП, яка ратифікувала цю Конвенцію і яка протягом року після закінчення згаданого в попередньому параграфі десятирічного періоду не скористається передбаченим у цій статті правом на денонсацію, Конвенція буде залишатися чинною протягом наступного десятирічного періоду, і надалі ця держава зможе денонсувати цю Конвенцію після закінчення кожного десятирічного періоду в порядку, встановленому в цій статті.

Стаття 10

1. Генеральний директор Міжнародного бюро праці сповіщає всі держави-члени МОП про реєстрацію всіх документів про ратифікацію і заяв про денонсацію, надісланих йому державами-членами Організації.

2. Сповідуючи держави-члени Організації про реєстрацію, отриманого ним другого документа про ратифікацію, Генеральний директор звертає їхню увагу на дату набрання чинності цією Конвенцією.

Стаття 11

Генеральний директор Міжнародного бюро праці направляє Генеральному секретареві Організації Об'єднаних Націй для реєстрації у відповідності зі статтею **102** Статуту Організації Об'єднаних Націй повні дані щодо всіх документів про ратифікацію та актів про денонсацію, зареєстрованих ним відповідно до положень попередніх статей.

Стаття 12

У випадках, коли Адміністративна рада Міжнародного бюро праці вважає це необхідним, вона подає Генеральній конференції доповідь про застосування цієї Конвенції та розглядає доцільність включення до порядку денного Конференції питання про її перегляд.

Стаття 13

1. Якщо Конференція ухвалить нову конвенцію, що повністю або частково переглядає цю Конвенцію, і якщо нова конвенція не передбачає іншого, то:

- a) ратифікація будь-яким членом МОП нової Конвенції, що переглядає цю Конвенцію, спричиняє автоматично, незалежно від положень статті 9, негайну денонсацію цієї Конвенції за умови, що нова конвенція, що переглядає цю Конвенцію, набуває чинності;
- b) від дня набрання чинності нової конвенції, що переглядає цю Конвенцію, ця Конвенція припиняє бути відкритою для ратифікації державами-членами МОП.

2. Ця Конвенція залишається в усякому разі чинною за формою та змістом для тих держав-членів МОП, які її ратифікували, але не ратифікували конвенцію, що переглядає цю Конвенцію.

Стаття 14

Англійський і французький тексти цієї Конвенції мають однакову силу.

Виготовлено за фінансової
підтримки Європейського Союзу